

1 REYES

(Nüxíraxüxü i popera i ãëxgacügüchiga)

Nayaxüchi ga Dabí

1 ¹Rü yexguma nayaxgu ga ãëxgacü ga Dabí rü naxchiãüwa nayexmaecha. Guxüguma nüxü nanadeyu, rü woo ñuxre ga düxruümaxä nax yadüxgüãxü rü nüxü nanadeyuama.

.....

Adonía rü ãëxgacüxü nügü ningucuchixëxë

⁵Rü yexgumayane ga Adonía ga Dabí nane ga naxmax ga Aquíwaücü rü ãëxgacüwa nügü nanguxëëchaü tümachicüxü ga nanatü. Rü naweügü ga cowarugü itüchigüne ne nanutaquexe rü churaragü ga gumagu ixü. Rü nanade ga 50 ga churaragü nax norü dauruxügü yixügüxüçax. ⁶Rü nüma ga nanatü ga ãëxgacü ga Dabí rü taguma nanacuäxi rü bai ga nangaa. Rü wüxi ga yatü ga mechametücü nixí, rü naenexë ga Acharóüxü rübumaectu nixí. ⁷Rü nüma ga Adonía rü nanatüarü churaragüarü ãëxgacü ga Yoá ga Chábia nanemaxä nidexa rü chacherdóte ga Abiatámaxä. Rü nümagü rü nüxü nixugüe nax nüxü

tá nangüxëëgüxü nax ãëxgacüxü yangucuchixüçax. ⁸Natürü guma chacherdóte ga Chadú, rü tama Adoníawaama nügü naxúxëxë rü bai ga Benáya ga Yoáda nane, rü bai ga gumá Tupanaarü orearü uruxü ga Natáü, rü bai ga Chimeí ga ãëxgacü ga Dabímücüxüchi ixücü, rü bai ga yema Dabíarü churaragü ga nüxü rücuaxmaegüxü rü taxuxüma Adoníawaama nügü naxúgüxëxë. ⁹Rü yema ínaxüyane, rü nüma ga Adonía rü wüxi ga taxüma ga öna naxü ga nuta ga taxüchicü ga Choeréxütawa ga bairawe ga Duyéarü ngaicamána. Rü tüxü nadai ga carnérugü, rü wocagü rü wocaxacügü ga ingüexe. Rü guxüma ga naeneegüna naxu, rü guxüma ga duüxügü ga Yudátanüxü ga ãëxgacü ga Dabíaxü puracüexüna naxu. ¹⁰Natürü tama nüxna naxu ga guma orearü uruxü ga Natáü, rü bai ga Benáya, rü bai ga yema nanatü ga Dabíarü churaragüerugü rü bai ga naenexë ga Charumóü. ¹¹Rü yexguma ga nüma ga Natáü rü Charumóü naé ga Bechabémaxä nidexa, rü ñanagürü: —¿Marü nüxü cucuáxü yixixü nax

Adonía i Aquí ngĩne rü ãëxgacüxü nügü nax yangucuchixëëxü tama nüxü nacuáácüma ya yimá tórü ãëxgacü ya Dabí? ¹²Rü dücax! rü tá cumaxã nüxü chixu i wüxi i ucuxë nax ngëmaäcü tama peyuxëcax i cumax, rü cune ya Charumóü. ¹³iRü ãëxgacü ya Dabíxütawa naxü, rü ñacurügü tá nüxü: “Pa Chorü Corix ítama ëxna i chomaxã icuxunetaxü rü chaune ya Charumóü tá yixixü ya yimá ãëxgacü ixücü i cuchicüxü? ¿Rü ñuxäcü i Adonía rü ãëxgacüxü nügü yaxixëëxü?” ñacurügü tá nüxü! ¹⁴Rü ngëxguma cuma ãëxgacümaxã íquidexayane rü choma rü tá chixücu, rü naétüwa tá chidexa i ngëma curü ore i nüxü quixuxü —ñanagürü. ¹⁵Rü yexguma ga ngĩma ga Bechabé rü ãëxgacü ípexügu ixücu. Rü nüma ga ãëxgacü rü marü nayaxüchi ga yexguma, rü Abiachá ga Chunátanüxü rü nüxna idau. ¹⁶Rü ngĩma ga Bechabé rü ãëxgacüpepegu inangücuchi rü ñuxmata íxmachixüwa iyaxúcatü. Rü nüma ga ãëxgacü rü ngĩxna naca rü ñanagürü: —¿Taxacü cunaxwaxe i cuxcax chaxüxü? —ñanagürü. ¹⁷Rü ngĩma inangäxü rü ngīgürügü: —Pa ãëxgacüx ¿Tama ëxna Cori ya Tupanaégagu marü chomaxã icuxunetaxü nax chaune ya Charumóü tá yixixü ya yimá ãëxgacü ixücü i cuchicüxü? ¹⁸Natürü i ñuxma rü tama nüxü cucuáácüma rü Adonía ãëxgacüxü nügü ningucuchixëëxü —ngīgürügü. ²²⁻²³Rü yexguma ãëxgacü ga Dabímaxã íyadexayane ga Bechabé rü yéma ãëxgacüpatawa nangu ga Tupanaarü orearü uruxü ga Natáü. Rü yema norü ñaxarü dauruxügü rü

Dabímaxã nüxü nayarüxugüe ga yéma nax nanguxü ga guma orearü uruxü. Rü nüma ga Natáü rü Dabíxütawa naxü rü napexegu nanangücuchi ñuxmata íxmachixüwa yaxúcatü. ²⁴Rü ãëxgacüna naca rü ñanagürü: —Pa ãëxgacüx ¿ëxna cuma yixixü i nüxü cuxunetaxü ya Adonía nax cuchicüxü ãëxgacü yixixü? —ñanagürü.

.....

Dabí nüxü nixu rü Charumóü tá nixi i nachicüxü ãëxgacü ixixü

²⁸Rü nüma ga ãëxgacü ga Dabí rü Bechabéçax nangema. Rü ngĩma ga Bechabé rü ãëxgacüpepewa ixü, rü yexma iyachi. ²⁹⁻³⁰Rü nüma ga ãëxgacü rü Tupanaégagu ngĩmaxã nüxü nixu rü ñanagürü: —Yimá Tupana ya guxüma ga guxchaxüwa choxü ínguxuchixëëcüégagu cumaxã nüxü chixu rü ñomatama i ngunexügu rü cune ya Charumóü tá nixi ya ngexwacaxücü ya ãëxgacü. Rü nüma tá nixi i chauchicawa natoxü ga yema üpama Cori ya Iraéanecüãxgüarü Tupanaégagu cumaxã nüxü chixuxürüxü —ñanagürü. ³¹Rü ngĩma ga Bechabé rü ãëxgacüpepegu inangücuchi ñuxmata íxmachixüwa yaxúcatü, rü tagaäcü ngīgürügü: —iGuxüguma namaxü ya chorü cori ya ãëxgacü ya Dabí! —ngīgürügü. ³²⁻³³Rü yemawena ga nüma ga ãëxgacü ga Dabí rü norü duüxügüxü namu nax naxcax yacagüxüçax ga chacherdóte ga Chadú rü orearü uruxü ga Natáü rü Benáya ga Yoáda nane. Rü yexguma ãëxgacüxütawa nangugügu ga yema rü nüma ga ãëxgacü rü ñanagürü:

—ífyaxümcügü i ngëma chorü
ngüxëëruüüü i chautüüüwa ügüxü, rü
chorü cowarugu penatonagüxëxë ya
chaune ya Charumóü rü bairawe ya
Yióüwa penaga! —ñanagürü.

.....

³⁹Rü nüma ga chacherdóte ga Chadú
rü Tupanapatawa nanayaxu ga yema
carnéruchatacuxre ga chíxümaxã
ãäcuxü, rü yema Charumóüétü nabagü
ga äëxgacü nax yixüxcax. Rü
yemawena rü carnéruchatacuxregu
nicuegü, rü guxüma ga duüxüüü rü
tagaäcü ñanagürüüü: —iNamaxü ya
Äëxgacü ya Charumóü! —ñanagürüüü.

.....

**Nawa iyacuaxgüxü ga mugü ga Dabí
Charumóümaxã nüxü ixüxü**

2 ¹Rü ningaica ga Dabí ga nax
nayuxü, rü yemacax nane ga
Charumóüxü naxucuxë rü ñanagürü:
²—Choma rü guxü i duüxüüüüü tá
pexna chixü i ñoma i naanewa. iRü
cugü naporaxëxë rü taxü icumuüxü! Rü
chanaxwaxe i chauxrüxü mecü ya
äëxgacü quixüxü. ³iRü Cori ya
Tupanaarü mugü rü naga naxüü, rü
norü ngüchaü naxü! iRü yanguxëxë i
guxüma i norü mugü ga Moiché
ümatüxü nax ngëmaäcü mea cuxü
ínanguxuchüxcax i guxüma i cuxüxü rü
mea cuxü nangupetüxcax i ngextá
cuma ícuxüüüwa! ⁴Rü ngëxguma
ngëmaäcü cunaxüxgux rü Tupana rü tá
cuwa nayanguxëxë ga yema uneta ga
chomaxã nüxü yaxuxü ga yexguma
ñaxgu choxü: “Rü ngëxgumachi yimá
cune rü cutaagü rü mea chauga
naxüüüü rü aixcüma chaüxcax

namaxëgu rü tama choxna
yaxüxgachüxgu, rü guxüügutáma natanüwa
tá nixü i Iraéanecüäxgüarü äëxgacü ne
naxüxü, rü tagutáma nataxu nax wüxi i
cutanüxü i Iraéanecüäxgüarü äëxgacü
yixüxü” —ñanagürü choxü.

.....

¹⁰Rü ñuxüchi ga Dabí rü nayu, rü
norü oxigüxütagu nayataxgü ga
Yerucharéüwa. ¹¹Rü 40 ga taunecü nixü
ga Iraéanecüäxgüarü äëxgacü yixüxü. Rü
7 ga taunecü nixü ga Ebróüwa äëxgacü
yixüxü rü 33 ga Yerucharéüwa. ¹²Rü
Charumóü nixü ga yexwacaxücü ga
äëxgacü ga nanatü ga Dabíchicüxü
ixücü. Rü yexguma äëxgacü yixüxgu ga
Charumóü, rü meama nüxü nangupetü
ga Iraéanecüäxgü.

.....

**Charumóü rü Tupanaxütawa
naxcax ínaca i cuax**

3 ⁵Rü wüxi ga chütaxügu rü ñane ga
Gabóüwa rü Cori ya Tupana rü
Charumóüxcax nangox ga nanegüwa, rü
ñanagürü nüxü: —iChoxna naxcax naca
i ngëma cunaxwaxëxü rü choma rü tá
cuxna chanaxã! —ñanagürü. ⁶Rü nüma
ga Charumóü rü nanangäxüga rü
ñanagürü: —Cumax, Pa Chorü Tupanax,
rü nüxü cungechaüxüchi ga chaunatü ga
Dabí ga curü duüxü ixücü, yerü nüma rü
meama cupëxewa inixü, rü mexü naxü,
rü cupëxewa rü mea iniwëx ga norü
maxü. Rü yemacax poraäcü nüxü
cungechaü rü wüxi ya nanena cunaxã
nax nachicawa natoxüxcax rü
Iraéanecüäxgüarü äëxgacü yixüxcax.
⁷Rü cumax, Pa Corix, Pa Chorü
Tupanax, rü choxü cumu nax chaunatü

ya Dabíchicüxü ãëxgacü nax chixíxüçax, woo i choma rü wüxi i ngextüxüxü i taxuxü cuáxü nax chixíxü. ⁸Natürü i ñuxma rü choxmexwa nangexmagü i guxüma i ngëma Iraéanecüãxgü i cuma nüxü cuxunetaxü. Rü nüma i ngëma duüxügü i ñuxma rü namuxüchi rü ngëmacax taxucürüwa texé tayaxugü. ⁹Rü ngëmacax chanaxwaxe i choxna cunaxã i cuax nax ngëmaäcü mea namaxã ichacuáxüçax i curü duüxügü rü nüxü nax chacuáxüçax i ngëma mexü rü chixexü. ¿Erü texéaxü natauxcha nax namaxã itacuáxü i ñaa curü duüxügü i muxüchixü? —ñanagürü. ¹⁰Rü nüma ga Cori ya Tupana rü namaxã nataãxë ga yema Charumóü naxçax ícaxaxü. ¹¹⁻¹²Rü yemacax ñanagürü nüxü: —Ngëma nax choxna naxçax cuçaxaxü i ngëma, rü tama naxçax ícucaxü nax namáxüçax i curü maxü, rüexna cumuarü diëruáxüçax, rüexna curü uanügü chadaixüçax, natürü naxçax ícucaxü i cuax nax mea namaxã ícucuáxüçax i ngëma curü duüxügü, rü ngëmacax tá cuxna chanaxã i ngëma choxna naxçax ícucaxü. Rü choma rü tá cuxna chanaxã i cuax ga üpa taguma texéaxü yexmaxü rü cuwena tagutáma texéaxü ngëxmaxü. ¹³Rü naétü tá cuxna chanaxã i ngëma tama naxçax ícucachiréxü. Rü tá cuxna chanaxã i muxütama i curü ngëmaxügü i mexü, rü tá cuxü charüngüxë nax cumaxã nataãxëgüxüçax i ngëma curü duüxügü i Iraéanecüãxgü. Rü ngëmaäcü i cuma rü guxüma i curü maxügu rü nataxutáma i to i ãëxgacü i cumaxã wüxiguxü. ¹⁴Rü ngëxguma mea cunaxüxgux i chorü ngúchaü rü cuyanguxëxgu i chorü mugü, yema

cunatü ga Dabí naxüxüxü, rü choma rü tá chanamaxëxë i curü maxü —ñanagürü. ¹⁵Rü yexguma nabaixächigu ga Charumóü, rü nüxü nicuaxächi ga nanegü nax yixíxü ga yema. Rü yexguma Yerucharéüwa nanguxgu, rü Tupanapatawa naxü rü yema baü ga Cori ya Tupanaarü mugüchixüpexewa nangu. Rü naxüna nadai rü ínanagu rü yemaäcü Tupanaxü namaxã nicuaxüxü. Rü yemawena rü taxüma ga ñona naxü naxçax ga guxüma ga norü ngüxëruügü.

Charumóü nanamexëxë ga taxre ga ngexüarü guxchaxü

¹⁶⁻¹⁷Rü wüxicana rü taxre ga nge ga ingeãxëmarecü rü Charumóüxütawa ixí. Rü yexguma napexewa nayexmagügu, rü wüxi ga yema nge rü ngígürügü: —Pa ãëxgacüx, choma rü ñaa nai i nge rü wüxi ya ípatawatama tangexmagü. Rü yexguma yéma tayexmagüyane, rü chaxíraxacü. ¹⁸Rü tomaepüx ga ngunexüguwena ga nax chaxíraxacüxü, rü ngíma i ñaa nai i nge rü ixíraxacü. Rü toxicatama yéma tayexmagü, rü nataxuma ga to ga duüxügü ga guma ípatawa. Rü toxicatama tixígü. ¹⁹Natürü wüxi ga chütaxügu rü tayu ga guxema ngíxacü i ñaa nge yerü túmaétü ica. ²⁰Rü yexguma ga ngíma rü bexma ngáxücü írúda. Rü yexguma choma íchapeyane rü bexma chauechita tüxü iyaxu ga guxema chauxacüxe rü ngígüxütagu tüxü iyacaxëxë. Rü guxema ngíxacüxe ga yuxe rü chauxütagu tüxü iyacaxëxë. ²¹Rü yexguma paqxama ícharüdaxgu nax tüxü chamaixüçax ga guxema chauxacüxe, rü tüxü chadau ga

nax tayuxũ. Natürü ga mea nax yangóonexũ, rü mea tüxũ chadau rü nüxũ chicuaxächi nax guxema buxe rü tama chauxacüxe nax tixixũ —ngigürügü. ²²Rü ngüma ga yema nai ga nge rü ngigürügü: —Tama nixĩ. Rü chauxacüxe tixĩ ya yíxema maxúxe rü yíxema yuxe rü cuxacü tixĩ —ngigürügü. Natürü ga ngüma ga yema nge ga ngixíra idexacü rü ngigürügüama: —Tama nixĩ. Rü cuxacü tixĩ ya yíxema yíxe rü chauxacü tixĩ ya yíxema maxúe —ngigürügüama. Rü yemaacü ngigümaxã yéma iyaporagatanücüxü ãëxgacüpexewa. ²³Rü yexguma ga nüma ga ãëxgacü rü meama nagu narüxĩnũ rü nügüãëwa ñanagürü: “Ñaa nge rü ngigürügü: ‘Ngixacüxe tixĩ ya yíxema maxúxe rü yíxema yuxe rü ngëma nai i ngexacü tixĩ’ ngigürügü. Natürü ngëma nai i nge rü tōōcũ nüxũ iyaxu” ñanagürü ga nügüãëwa. ²⁴⁻²⁵Rü ñuxüchi ga nüma ga ãëxgacü rü ñanagürü: —iNua penange i wüxi i tara! —ñanagürü. Rü yexguma ãëxgacüxütawa nangegüãxgu ga tara, rü nanamu rü ñanagürü: —iËcü ngãxügu tüxũ perüdate ya daxe buxe rü wüxichipanü ngixna pixächigü i ngëma nge! —ñanagürü. ²⁶Natürü ga yema nge ga tümaé ixícü ga guxema buxe yamaxúxe rü poraäcü ingechaüxüchi tümacax ga guxema ngixacüxe, rü ãëxgacüxü icaaxũ rü ngigürügü: —Pa Chorü Æëxgacüx itaxü i tüxũ quimáxũ ya yíxema buxe! Rü narümemae nixĩ i ngixna tüxũ cumu i ngëma nai i nge —ngigürügü. Natürü ga yema nai ga nge rü ngigürügüama: —Marü name i cunadate i ngëma buxũ nax taxuearüma nax yixixüçax —ngigürügü. ²⁷Rü

yexguma nüma ga ãëxgacü rü ñanagürü: —iNgixna tüxũ pemu i ngëma tama naxwaxecü nax tüxũ rüdatexũ ya yíxema buxe, erü ngëma iyixĩ i aixcüma tümaé ixícü! —ñanagürü. ²⁸Rü guxüma ga Iraéanecüãxgü rü nüxũ nacuáchigagü ga yema ãëxgacü üxũ ga ñuxäcü nanamexëãxũ ga yema taxüchixũ ga guxchaxũ. Rü yemaçax nüxũ nangechaügü yerü nüxũ nacuáchigagü ga ñuxäcü Tupana cuax nüxna äxũ nax namexëãxüçax ga guxchaxügu.

Charumóũ rü Iraéanecüãxgümaxã inacuaç

4 ¹Rü nüma ga Charumóũ rü guxüma ga Iraéanecüãxgüarü ãëxgacü nixĩ.

.....

²⁰Rü Yudáanewa rü Iraéanewa rü namuxüchima ga norü duüxügü ñoma naxnecütexe i taxtüpechinüwa ngëxmacürüxũ. Rü yema taxre ga naanegüwa rü taguma nataxu ga öna rü axexũ, rü ga duüxügü rü nataãxëgü. ²¹Rü yema naane ga Charumóũ namaxã icuáxũ, rü éstewaama rü taxtü ga Eufatéwa inaxügü ñuxmata Piritéutanüxügüarü üyeaneewa rü Equítuanearu üyeaneewa nangu ga oéstewaama. Rü guxüma ga yema togü ga duüxügü ga tama Iraéanecüãxgü ixigüxũ ga Charumóũaru naanewaama ixügüetanüxũ rü nanaxütanügü ga yema diëru ga ãëxgacüna üxũ, rü Charumóũmexëwa nayexmagü ga yexguma namaxyane.

.....

²⁵Rü yexguma Charumóũ maxyane rü ga Yudáanecüãxgü rü yema togü ga Iraéanecüãxgü rü nügü nangechaügü rü taãxëäcü nügümaxã ínamaxë. Rü nórtewaama rü ñane ga Dáüwa inaxügü

ñuxmata ñane ga Bechébawa nangu ga súrwaama rü wüxichigü nüxü nayexma ga napata rü naane.

.....

²⁹Tupana rü taxüma ga cuax rü mexü ga ñnü Charumóüna naxã. Rü yemaaciü nüxü nacuaxüchi. Rü norü cuax rü ñoma naxnecütexe ya márpechinüwa ngëxmacürüxü namuxüchi. ³⁰Rü yemaaciü ga Charumóüarü cuax rü Equítuanecüãxgüarü cuaxü nangupetü, rü yema duüxügü ga éstewaama yexmagüxüarü yexera nixi ga norü cuax. ³¹Rü guxüma ga togü ga yatüarü yexera nüxü nacuax. Rü Etáü ga Chérataxaarü yexera nüxü nacuax, rü Emáü, rü Cacú, rü Dára, rü Maú nanegüarü yexera nüxü nacuax. Rü yema nachiga rü guxüma ga yema nachixüanegü ga naciüwawa yexmagüxüwa nangu. ³²Rü 3,000 ga ucuxëgüxü nixu, rü nanaxümatü ga 1,005 ga wiyaegü. ³³Rü naigüchiga nidexa rü nanetüchiga. Rü guma ocayiwa ga taxüne ga Líbanuarü naixnecüwa yexmanechiga nidexa rü ñuxmata yema natüane ga íxraxü ga íxtapüxwa rüxügüxüchiga nidexa. Rü ñuxüchi nachiga nidexa ga naexügü, rü werigü, rü naexügü i naxtanecamaxã itügüxü rü choxnigü. ³⁴Rü muxüma ga to ga nachixüanecüãxarü ãëxgacügü rü Charumóüxütawa nanamu ga norü ngüxëëruügü nax naxütawa yayauxgüaxüçax ga norü ucuxëgü.

**Charumóü rü ñane ga Tíruarü
ãëxgacü ga Iráümaxã inaxüga**

5 ¹Rü yexguma Iráü ga Tíruarü ãëxgacü nüxü cuaxgux ga Charumóü rü nanatü ga Dabíchicüxü ãëxgacü nax yixixü, rü norü

ngüxëëruügü yéma Charumóüxütawa namugü, yerü ga Iráü rü guxüguma Dabíxü nangechaü. ²Rü yexguma ga Charumóü rü nanangãxüga rü Iráüçax yéma namuga rü ñanagürü: ³“Cuma nüxü cucuax ga gumá chaunatü ga Dabí nax taxucüriwama naxüaxü ga guma Cori ya Tupanapata nagagu ga yema dai ga nagu tamaxüxü, ñuxmata Cori ya Tupana tümamexëwa nayexmagüxëëx ga yema tümaarü uanügü. ⁴Natürü i ñuxmax i nüma ya Cori ya Tupana rü taãxë toxna naxã i guxüwama i tochixüanewa rü nataxuma i torü uanügü rü nataxuma i chixexü i toxçax ínguxü. ⁵Rü ngëmacax nagu charüxíñü nax chorü Tupanacax chanaxüxü ya wüxi ya napata yema chaunatümaxã inaxunetaxürüxü nax choma tá yixixü i naxçax chanaxüxü. Yerü Tupana rü ñanagürü tüxü ga chaunatü: ‘Rü yimá cune ya cuchicüxü cuchicawa charütoxëëcü, rü yimá tá nixi ya naxüci ya chopata’, ñanagürü tüxü. ⁶Rü ngëmacax, Pa Æëxgacüx, Pa Iráüx, rü cuxna chaca i ñuxmax nax ñaa i puraciüwa choxü curüngüxëëxüçax. iRü namu i curü duüxügü nax Líbanuarü naixnecüwa ocayiwa choxü ne nadexüçax! Rü chomax rü tá chorü duüxügü ngëma chamugü nax curü duüxügüxü nangüxëëgüxüçax. Rü chomax rü tá cuxü chanaxütanü i ngëma naxçax ícuçaxaxüexpüx naxçax i curü duüxügüarü puracü. Erü cuma nüxü cucuax rü taxüema ya Iraéanecüãxgü nüxü tacuax nax mürapewa tayaxuxü i ngëma curü duüxügü i Chidóüciüãxgürüxü”, ñanagürü. ⁷Rü nüma ga Iráü rü nataãxëxüchi namaxã

ga yema dextra ga Charumóũ yéma muxũ, rü ñanagürü: —Tupanaxũ chicuaxũxũ, erü Dabína nanamu ga wüxi ya nane ya nüxũ cuácü nax ãëxgacü nax yixĩxũcax i Iraéanewa —ñanagürü. ⁸Rü ñuxũchi nüma ga Iráũ rü Charumóũcax yéma namuga rü ñanagürü: “Marü chanayaxu i ngẽma ore i nua chaxcax cumuxũ, rü tá chanaxü i ngẽma naxcax icucaxũ. Rü cuxna tá chanana i ngẽma mürapewa i ocayiwanaxcax rü pínunaxcax”, ñanagürü.

.....

¹³Rü yexguma ga Charumóũ rü 30,000 ga puracütanũxũ nade ga guxũma ga Iraéaneciãxgütanüwa. ¹⁴Rü ga guxema rü Libanuarü naixnecüwa tüxũ napuraciexẽxẽ. Rü wüxi ga tauemacügu rü 10,000 yéma tüxũ namugü rü nai ga tauemacü rü toguxe ga 10,000 yéma tüxũ namugü. Rü yemaacü nanapuraciexẽxẽ ga guxũma ga yema tomaepüxtücumü. Rü wüxichigü ga yatü rü wüxi ga tauemacü naixnecüwa nayexma rü taxre ga tauemacü nachixũwa nayexma. Rü Aduniráũ nixĩ ga tümamaxã icuáxũ ga yema puracüwa. ¹⁵Rü nüma ga Charumóũ rü nüxũ nayexma ta ga 70,000 ga yatügü ga nugütaeruxũ rü 80,000 ga yatügü ga nutaarü mexẽcũwawa puraciexũ ga maxpũneanewa. ¹⁶Rü yemaétü nüxũ nayexma ga 3,300 ga norü duũxũgü ga yema puracütanũxũmaxã icuaxgũxũ. ¹⁷Rü yema nutaarü mexẽcũwaruũgü rü nutaarü maxpũnewa ne nayapoxochigü ga nutagü ga itacü rü itatanũxũchicü rü meama nayatogücwagü nax guma Tupanapata naétü ütaxũxũcax.

.....

Charumóũ nanaxü ga Tupanapata

6 ¹Rü yexguma 4 ga taunecü ãëxgacü yixĩxgu ga Iraéanewa, rü nüma ga Charumóũ inanaxügü ga nax naxüaxũ ga guma Tupanapata. Rü guma taunecügu ga norü taxre ga tauemacü ga Chíxgu (márzo) nixĩ ga inaxügüãxũ. Rü yexguma guma Tupanapata ixügügu, rü marü 480 ga taunecü ningu ga nax Equítuanewa ínachoxũxũ ga Iraétanxũgü. ²Rü nüma ga guma Tupanapata rü nüxũ nayexma ga 27 métruarü ngãxũ ga norü max, rü 9 métru ga norü tachiã, rü 3 métru rü 75 centímetru ga norü máchane. ³Rü yema nachiã ga nüxíra nawa ixücuxũ ga guma Tupanapata rü 9 métru nixĩ ga norü max. Rü 4 métruarü ngãxũ nixĩ ga norü tachiã. ⁴Rü guma Tupanapataarü ventánagü ga norü ngóonemachiãruxũ rü fiérumenaxãgünaxcax nixĩgü.

.....

⁷Rü guma nutagü ga guma Tupanapata namaxã naxügüci rü marü ímemareci nixĩ. Rü yemacax ga yexguma naxügüãxgu ga guma í rü taxuxũma ga martíyuga, rüexna yuemaga, rüexna to ga taxacü namaxã ixüxũga taxĩnũ ga yema ínaxügüãxũwa ga guma í.

.....

¹¹Rü yexguma ga nüma ga Cori ya Tupana rü Charumóũmaxã nüxũ nixu rü ñanagürü: ¹²⁻¹³—Yima chopata ya cuxüxũnechigaxũ cumaxã chixu, rü ngëxguma chi chorü mugü nüxũ ixuxũãcuma cumaxũgu rü chi nagu quixũxgu i ngẽma chorü mugü, rü choma rü tá chayanguxẽxẽ ga yema

uneta ga cunatü ga Dabímaxã nüxü
chixuxü ga cuchiga rü petanüwa tá
chamaxü rü tagutáma pexna chixügachi
i pema i Iraéanecüãxgü i chorü duüxügü
nax pixigüxü —ñanagürü. ¹⁴Rü nüma ga
Charumóü rü marü nüxü ningu ga nax
naxüãxü ga guma Tupanapata. ¹⁵Rü
norü aixepetapüxwa ga guma ípata rü
mürapewa ga ocayiwanaxcaxmaxã
nanaxüxtapüx. Rü daxüwa inanaxügü rü
ñuxmata ñaxtüwa nangu nax
mürapewamaxã nanaxüxtapüxgüaxü.
Rü pínunaxcax ga mürapewamaxã
nanaxüxmachixü.

.....

²²Rü yemaacü ga guma Tupanapata
rü guxüchiãwama úirumaxã
nanapexmachü. Rü yexgumarüxü ta
ga yema pumáarü guchicaxü ga
nachica ga üünexüpexegu ütaüxü rü
úirumaxã nanapexenegü.

.....

³⁸Rü guma Tupanapata rü guxüma ga
norü yemaxügümaxã ningu ga yexguma
Charumóü 11 ga taunecü marü ãëxgacü
yixíxgu. Rü gumá taunecüarü 8 ga
tauemacü ga bulgu (noviembre) nixí ga
yanguxü. Rü yemaacü 7 ga taunecügu
nixí ga yanguxëëgüãxü ga guma
Tupanapata.

.....

**Rü tupaucawa nanangegü ga yema baú ga
Tupanaarü mugü nawa yemaxü**

8 ¹Rü yexguma ga Charumóü rü
Yerucharéüwa naxcax nangema ga
guxüma ga yema norü ngüxëëruügü ga
ãëxgacügü rü guxüma ga yema
ãëxgacügü ga wüxichigü ga
Iraéanecüãxtücumümaxã icuaxgüxü. Rü

nanangutaquexexëxë nax Chióü ga
Dabíarü ñanewa yayauxgüaxüçax ga
yema baú ga Cori ya Tupanaarü mugü
nawa yemaxü nax Tupanapatawa
nangegüaxüçax. ²Rü gumá taunecüarü 7
ga tauemacü ga Etanígu (octúbre) nixí
ga Charumóü nangutaquexexëxëxü ga
yema Iraéanecüãxgü nax
yaxãxüchigüaxüçax ga guma
Tupanapata. Natürü meama nagu nangu
ga yema norü peta ga wüxichigü ga
taunecügu norü düxenügü nagu
naxüchigagüxü. ³⁻⁴Rü yéma nangugü ga
guxüma ga Iraéanecüãxgüarü
ãëxgacügü. Rü yema chacherdótegü rü
nanayauxgü ga yema baú ga Tupanaarü
mugü nawa yemaxü. Rü guma ípata ga
Moiché üxüne ga nawa Tupana namaxã
idexane rü nayangegü namaxã ga
guxüma ga yemaxügü ga üünexü ga
yéma yexmagüxü. Rü yemagü rü
chacherdótegü rü Lebítanüxü nixí ga
yanaxü. ⁵Rü nüma ga ãëxgacü ga
Charumóü rü guxüma ga yema
Iraéanecüãxgü ga yexma
ngutaquexegüxü rü yema baúpexewa rü
Tupanacax nayagu ga muxüchixüma ga
carnérugü rü wocagü. Rü
taxucürüwama texé ixugüxü ga norü
mu. ⁶Rü yemawena ga yema
chacherdótegü rü tupaucaarü aixepewa
nanangegü ga yema baú ga yema
tupaucachiã ga üünexüwa.

.....

¹⁰Rü yexguma ínachoxüxgu ga
chacherdótegü ga yema nachica ga
üünexüwa, rü caixanexümaxã nanapá
ga guma Cori ya Tupanapata. ¹¹Rü
nagagu ga yema caixanexü rü nüma ga
yema chacherdótegü rü taxuacüma

yexma narücho nax Tupanaxü
yacuaxüüügüxcax, yerü Cori ya
Tupanaarü üünemaxã nanapã ga guma
Tupanapata.

.....

²²Rü yemawena ga Charumóü rü
napexegu nachi ga yema guchicaxü ga
ngextã Cori ya Tupanacax amaregü
íguxüwa. Rü guxüma ga yema
Iraéanecüãxgüpepexewa naxunagümexë.
²³Rü ñanagürü: —Pa Corix, ya
Iraétanüxügüarü Tupanax, rü woo
daxüguxü i naanewa rü woo ñoma i
naanewa rü nataxuma ya Tupana ya
cuxrüxü ixícü. Erü cumax rü
cuyanguxëxë i curü uneta rü tüxü
cungechaü ya guxãma ya yíxema
aixcúma cuga ñnuxe.

.....

²⁷¿Natürü i cumax, rü ñuxücürüwa i
wüxi i íxraxü i nachicawatama
cumaxüxü i ñoma i naanewa? Rü
ngëxguma chi daxüguxü i naane rü
tama yanguxgu nax nawa cunexmaxü
¿rü ñuxácü tá yanguxü ya daa tupauca
ya íxrane ya cuxcax chaxüxüne?

²⁸Natürü Pa Corix, Pa Chorü Tupanax,
rü chanaxwaxe i choxü nüxü cuxñü i
chorü yumüxë. iRü naxü i ngëma
ñuxma cuxü naxcax chacaxaxüxü!

.....

³³⁻³⁴Rü ngëxgumachi curü duüxügü
chixexü üegu rü ngëmagagu norü
uanügü nüxü rüporamaegu, rü to i
nachixüanewa nagagüägu, rü
chanaxwaxe nax daxüguxü i naanewa
icurüxñnuxü rü nüxü nüxü
icurüngümaxü i norü chixexügü, rü ñaa
torü naane ga torü oxigüna cuxãxücax
cunawoeguxëxü ega aixcúma cuga

naxñnuegu rü daa cupatawa naxcax
ínacagügu i curü ngüxëxë. ³⁵⁻³⁶Rü
ngëxguma yapagüanegu rü taguma
napuxgu nagagu i ngëma chixexü i curü
duüxügü i Iraéanecüãxgü cupexewa
ügüxü, natürü i nümagü rü ngëxguma
cuxcax nawoegugu rü daa cupatawa
yayumüxëgügu, rü cuxü yacuaxüüügügu,
rü nüxü naxoegu i norü chixexügü i
naxcax cupoxcuexü, rü chanaxwaxe i
daxüguxü i naanewa nüxü cuxñü rü
nüxü nüxü curüngüma i norü chixexügü
rü cunangüexëxë nax mexü i nacümagu
naxíxücax rü cunamu ya yimá pucü
nawa i ñaa naane i torü oxigüna cuxãxü.
³⁷Rü ngëxguma ñaa nachixüanewa
nangemagu i taiya, rüexna ínanguxgu i
nanetüarü daxaweane, rüexna
naianexümaxã nayuegu i nanetügü,
rüexna ínangugügu i munügü, rüexna
õxmigü, rüexna naweanegü, rü
ngëxguma torü uanügü nüxü
íchomaeguächigu i torü ñanegü nax toxü
nadaixücax, rüexna taxacürü to i
guxchaxü, rüexna daxaweanegü toxcax
ínguxgu, ³⁸⁻³⁹natürü ngëxguma curü
duüxügü nüxü naxoegu i norü
chixexügü rü daa tupaucawa
yayumüxëgügu, rü chanaxwaxe i
daxüguxü i naanewa icurüxñnü rü nüxü
nüxü curüngüma i norü chixexügü rü
nüxü cunãxügüga i guxüma i ngëma
duüxügü i aixcúma cumaxã nüxü ixuxü
i norü chixexü. Erü cuxicatama nixü i
nüxü cucuaxü i wüxichigüarü maxü.
⁴⁰Rü ngëmaãcü i curü duüxügü rü ñaa
naane ga torü oxigüna cuxãxüwa
namaxëyane, rü tá cuxü nicuaxüxügü.
⁴¹⁻⁴²Rü ngëma duüxügü i togü i
nachixüanecüãx rü tá nüxü naxñnie i

cuchiga rü tá nüxü nacuaxgü nax
ñuxäcü poraäcü toxü curüngüxëxü.
43Rü ngëxguma tá yáxüwa cuxcax ne
naxixgu nax nua daa tupaucawa
yayumüxëgüxcax irü daxüguxü i
naanewa irüxínü rü nüxü nangäxü i
norü yumüxë! Rü ngëmaäcü guxütáma i
ñoma i naanecüäx i nachixüanegü tá
cuxü nacuaxgü rü tá cuga naxínüe
ngëma curü duüxügü i
Iraéanecüäxgürüxü. Rü nümagü i
yáxüwa ne ixü rü tá nüxü nacuaxgü nax
nua daa tupaucawa ya cuxcax
chaxüxünewa nixi i cumaxä yadexagüxü
i duüxügü. 44-45Rü ngëxguma toma
itaxiächigu nax torü uanügümaxä togü
tadaxüxcax i ngextá cuma toxü
ícumugüxüwa, rü ngëxguma daa ñane ya
cuma nüxü cuxunetane rü daa tupaucawa
ya cuxcax chaxüxünewa
tarüdaunüäcüma tayumüxëgu irü
daxüguxü i naanewa irüxínü i torü
yumüxë rü toxü ínapoxü i torü
uanügümexëwa! 46Rü ngëxguma curü
duüxügü guxü i duüxügürüxü cupexewa
chixexü naxügügu rü ngëmacax namaxä
cunuxgu, rü norü uanügümexëgu
cunayixëëgu nax ngëmaäcü to i
nachixüane i yáxügüxüwa rüexna
ngaicamaguxüwa nagagüaxüxcax,
47natürü ngëxgumachi ngëma
nachixüanewa nüxna yacuaxächigügu i
norü chixexü i cupexewa naxügüxü rü
cuxcax nawoeguxgux rü cuxna
nacagügu nax nüxü nüxü
curüngümaxüxcax i norü chixexügü, 48rü
ngëxguma ngëma nachixüanewa
aixcüma cuga naxínüegu rü ñaa naane
ga torü oxigüna cuxäxügüama
nadaunüäcüma nayumüxëgügu, rü daa

ñane ya Yerucharëü ga cuma nüxü
cuxunetanegu rü daa tupaucawa ya cuxcax
chaxüxünewa nadaunüäcüma
nayumüxëgügu, 49irü daxüguxü i
naanewa rü nüxü nüxü naxínü i norü
yumüxëgu i nawa cuxü nacaxügüxü, rü
ínapoxü i norü uanügümexëwa! 50iRü
curü duüxügüaxü nüxü iyarüngüma i
ngëma nax tama cuga naxínüexü rü
ngëma norü chixexügü i cupexewa
naxügüxü! Rü ngëma äxgacügü i to i
nachixüanewa nagagüxü i curü duüxügü
irü naxüchicüxü i norü ínü nax curü
duüxügü nüxü ngechaütümüxügüxcax!
—ñanagürü ga Charumóü ga norü
yumüxëwa.

.....

54-55Rü yemaacü yema ämarearü
guchicaxüpexegu nacaxápüxüäcüma rü
naxunagümexëäcüma Tupanamaxä
nidexa ga Charumóü, rü Tupanana
naxcax naca ga norü ngüxëë. Rü
yexguma nüxü nachauxgu ga nax
nayumüxëxü, rü inachi rü guxüma ga
Iraéanecüäxgümaxä mexü naxuegu. Rü
tagaäcü ñanagürü: 56—Poraäcü tamaxä
namecüma ya tórü Cori ya Tupana ya
tüxü ípoxücü nüxna i tórü uanügü,
yema inaxunetaxürüxü. Yerü nüma rü
aixcüma nayanguxëxë ga guxüma ga
yema norü unetagü ga mexü ga norü
duü ga Moichéwa nüxü yaxuxü. 57Rü
ñuxma ya Cori ya Tupana rü nataxütagu
ga yexguma tórü oxigütanüwa
nayexmagurüxü. Rü taxütáma tüxna
nixügachi rü taxütáma tüxü ínawogü.
58Rü tüxü naporaexëxë nax ngëmaäcü
naxcax idaugüxcax rü norü ngücháü
ixügüxcax, rü nagu imaxëxüxcax i
guxüma i norü mugü ga tórü oxigümaxä

nüxũ yaxuxũ nax nagu imaxẽxũcax.
⁵⁹Rü guxũma i ñaa nüxna naxcax
 chacaxaxũ ya tórü Cori ya Tupana, rü
 chanaxwaxe i nüma rü chütacü rü
 ngunecü nagu narũxinü nax ngẽmaãcü
 choxũ nangũxẽxũcax rü pexũ
 nangũxẽxũcax i guxũwama. ⁶⁰Rü
 ngẽmaãcü chanaxwaxe i guxũma i
 nachixũanegü i ñoma i naanewa
 ngẽmagũxũ nax nüxũ nacuaxgũxũcax
 nax aixcũma Tupana nax yixĩxũ ya tórü
 Cori, rü nataxuxũma i to i naxrũxũ
 ixĩxũ. ⁶¹Rü ngẽmacax i pemax rü name
 nixĩ i tórü Cori ya Tupanamaxã
 pixaixcũmagü, rü name nixĩ i
 peyanguxẽxẽ rü naga pexĩnüe i guxũma
 i norü mugü ñoma i ngunexũgurũxũ
 —ñanagürü ga Charumóũ.

.....

⁶⁵Rü yexguma yaxãxũchigüãxgu ga
 guma tupaucax ga taxũne rü 14 ga
 ngunexũ ningegü. Rü yexma
 nangutaquẽxegü ga muxũchixũma ga
 duũxũgü ga guxũwama ga Iraéanewa ne
 ixũ. ⁶⁶Rü yemawena ga Charumóũ rü
 guxũma ga yema duũxũgũxũ narũmoxẽ
 nax nachiũcax nawoeguxũcax. Rü nüma
 ga duũxũgü rü taãxẽãcũma nawoegu
 yerü Tupana rü nüxũ nanawex nax
 ñuxãcü poraãcü norü duũ ga
 Dabítanũxũxũ nangechaũxũ, rü ñuxãcü
 poraãcü nüxũ nax nangũxẽxũ i guxũma
 i norü duũxũgü i Iraéanecüãxgü. Rü
 nüma ga yema duũxũgü rü norü
 ãxgacũmaxã mexũ naxuegü.

Tupana rü Charumóũmaxã inaxüga

9 ¹⁻²Yexguma Charumóũ marü
 yanguxẽẽgu ga Cori ya
 Tupanapata, rü guma ãxgacũpata, rü

guxũma ga togü ga naxũxchaũxũ, rü
 Cori ya Tupana rü wenaxarü
 Charumóũcax nangox yema Gabaóũwa
 naxcax nangoxgurũxũ. ³Rü ñanagürü
 nüxũ: —Nüxũ chaxĩnü i ngẽma curü
 yumũxẽ rü ngẽma choxũ nax
 cucaxũxũ. Rü marü chanaxũunexẽxẽ
 ya daa ngutaquẽxepataxũ ya cuxũxũne
 nax guxũguma ngẽma nax
 changemaxũcax. Rü guxũgutáma
 nüxna chadau rü namaxã chataãxẽ.
⁴⁻⁵Rü ngẽxguma cunatü ya Dabĩrũxũ
 mea chopezewa cumaxũxgu rü
 quixaixcũmagu rü guxũgutáma naga
 cuxĩnügu i chorü mugü, rü choma rü
 guxũgutáma Iraéanewa ãxgacũgũxũ
 chayaxĩgũxẽxẽ i cunegü rü cutaagü,
 yema cunatü ga Dabĩmaxã
 ichaxunetaxũrũxũ ga yexguma namaxã
 nüxũ chixuxgu nax tagutáma nataxuxũ i
 nataagü i Iraéanecüãxgüarü ãxgacü
 ixĩxũ. ⁶⁻⁷Natürü ngẽxgumachi pema rü
 pexacũgü choxna pixĩgachigu, rü tama
 peyanguxẽẽgu i ngẽma chorü mugü i
 pexna chaxãxũ, rü to i tupanagũwe
 perũxĩxgu rü ngẽmaxũ picuaxũũgũgu,
 rü choma rü tá pexũ íchawoxũ nawa i
 ñaa naane ga pexna chaxãxũ. Rü tá
 nüxna chixũ ya yima ngutaquẽxepataxũ
 ya chaugũcax chaxiũunexẽxẽne. Rü
 ngẽxguma i guxũma i togü i
 nachixũanecüãxgü rü tá pexũ
 nacugũxeecha. ⁸Rü daa
 ngutaquẽxepataxũ rü ngẽma natapũxgü
 tá nügüétü nayi, rü guxũma i ngẽma
 ngẽma üpetũxũ, rü tá namaxã
 nabaixãchi rü nüxũ tá nacugüe rü tá
 ínaca: “¿Tũxçũü ya Tupana rü
 ngẽmaãcü namaxã nanangupetũxẽxẽ i
 ñaa naane rü daa tupaucax ya taxũne?”

ñanagürügü tá. ⁹Natürü ngēma ngāxũga rü ñanagürü tá: “Rü ngēma Iraéanecüāxgü rü ngēmaācü nüxũ nangupetü erü nüxna nixigachi ya yimá norü Tupana ga norü oxigüxũ Equítuanewa ínguxüxēcü, rü togü i tupanenetagüwe narixi rü nüxũ nicuaxüxügü. Rü ngēmacax ya Cori ya Tupana rü guxũma i ñaa chixexũ naxcax ínganguxēxē” —ñanagürügü tá.

.....

**Charumóũxũtagu inaxũane ga
Chabáanearü āēxgacü**

10 ¹Rü ngĩma ga Chabáanearü āēxgacü rü yexguma nüxũ naxĩnũgu ga nachiga ga Charumóũ rü ñuxācü Tupana mexũmaxā rü cuaxmaxā poraācü nüxũ nax nangũxēxũ, rü yemacax yēma ixũ nax guxchagüxũ ga oremaxā nüxna yacaxaxũcax nax yemaacü nüxũ yaxũxũcax. ²Rü ngĩma rü meama ngaxāēcü Yerucharēũwa ingu namaxā ga muxũma ga caméyugü ga pumáragũmaxā rü úirumaxā rü nutagü ga meruũgũmaxā ixāxwetaxũ. Rü yexguma Charumóũxũtawā nanguxgu rü guxũma ga yema nagu naxĩnũxũācüma nüxna ica. ³Rü nüma ga Charumóũ rü meama ngĩxũ nangāxũga ga guxũma ga yema nüxna nax nacaxaxũ, rü nataxuma ga wüxi ga ngeariü ngāxũāxũ. ⁴⁻⁵Rü yexguma ngĩma ga yema Chabáanearü āēxgacü nüxũ ínũgu ga Charumóũarü cuax rü nüxũ nadāuxgux ga guma āēxgacüpata ga naxũxũne rü yema mexechixũ ga ōnagü ga norü mechagu inumaxũ rü norü ngũxēerũgüarü ucapugü rü norü

puracütanixũgüchiru rü yema norü bínuariü baeruügü rü yema muxũchixũ ga naxũnagü ga tupauca ga taxũnegu Tupanacax dāixũ rü íguxũ, rü ngĩma rü poraācü namaxā ibāixāchĩāxē. ⁶Rü āēxgacü ga Charumóũxũ ngĩgürügü: —Yema chauchixũanewa nüxũ chaxĩnũxũ ga cuchiga rü curü cuāxchiga, rü aixcũma nixĩ. ⁷Rü ñuxmawaxi nixĩ ichayaxōxũ erü nua chaxũ, rü chauxetũmaxā nüxũ chadau. Natürü yema nüxũ chaxĩnũxũ ga cuchiga, rü curü cuāxchiga ga chomaxā nüxũ yaxugüxũ, rü tama ngāxũwa nangu. Erü ngēma curü cuax, rü curü ngēmaxũgü, rü yema nüxũ chaxĩnũxũarü yexeraxũchi nixĩ. ⁸iRü ñuxācü ecax tataāēgüxũ ya cuxmaxgü, rü nataāxēgüxũ i ngēma curü puracütanixũgü i guxũguma cuxũtawā ngēxmagüxũ rü nüxũ ínũexũ nax ñuxācü cuax cuxũ ngēxmaxũ i ngēxguma quidexaxgu! ⁹Rü namecũmaxũchi ya Cori ya curü Tupana ya cumaxā taāxēcü rü cuxũ imucuchicü nax Iraéanecüāxgüarü āēxgacü quixĩxũcax. Rü yemaacü cuxũ ningucuchixēxē nax aixcũma meama ngēma Iraéanecüāxgũmaxā icucuāxũcax, erü guxũguma poraācü pexũ nangechaũ —ngĩgürügü. ¹⁰Rü yemawena ga ngĩma ga yema āēxgacü rü nüxna inana ga 3,960 quĩru naguxũ ga úiru, rü muxũchixũma ga pumāra rü nutagü ga meruũwa mecü. Rü ũpaacü rü taguma Iraéanewa nangu ga yexgumaepüx ga pumáragü ga yema Chabáanearü āēxgacü Charumóũna naxũexpüx.

.....

²³Rü nüma ga ãëxgacü ga Charumóü rü norü cuaxwa rü norü yemaxüğüwa rü nüxü narüyexeramae ga guxüma ga togü ga ãëxgacüğü ga ñoma ga naanewa yexmagüxü. ²⁴Rü guxüma ga duüxüğü rü nüxü nadaugüchaü rü nüxü naxünechaü ga yema cuax ga Tupana nüxna äxü.

.....

Charumóü rü togü ga nachixüanegüarü tupanaxü nicuaxüxü

11 ¹⁻²Rü nüma ga Charumóü rü Equítuanecüãxarü ãëxgacü ga Faraóüacümaxä naxäxmax. Rü yexgumarüxü ta namaxä naxäxmax ga muxüma ga ngexüğü ga togü ga nachixüanecüãx ixüğüxü ga Moátanüxü, rü Amóütanüxü rü Edóütanüxü, rü Chidóücüãxgü, rü Itítatanüxü ga Cori ya Tupana Iraétanüxüğüna chuxuxü ga namaxä nax yaxämaxü, yerü ngürüächi ngëma Iraétanüxüğü rü tá ngëma ngexüğüarü tupanagüwe narüxí. Natürü nüma ga Charumóü rü yema ngexüğüxü nangëxë, rü yemacax namaxä naxäxmax. ³Rü nüxü nayexma ga 700 ga naxmaxüchi, rü nai ga 300 ga nge ga ngímaxä namaxmarecü. Rü yema naxmaxgügagu nixí ga Tupanana yaxügachixü ga Charumóü. ⁴Rü yexguma marü yaxguãx yixü ga Charumóü, rü yema naxmaxgü rü nanatoöxëğü nax yemaacü togü ga tupanagüwe naxüxüçax. Rü tama nanatü ga Dabírxü aixcüma Cori ya Tupanawe narüxü. ⁵Rü nüma ga Charumóü rü Chidóücüãxgüarü tupana ga Atatéxü nicuaxüxü. Rü yexgumarüxü ta nüxü nicuaxüxü ga Mícoü ga

Amóücüãxgüarü tupana ga buxe naxçax tüxü yagugüxü. ⁶Rü yemaacü ga yema Charumóü üxü rü Cori ya Tupanapexewa tama name. Rü tama nanatü ga Dabírxü aixcüma Cori ya Tupanaga naxínü. ⁷Rü yemacax ga Charumóü, rü guma maxpüne ga Yerucharéüarü éstewaama yexmanegu nanaxü ga wüxi ga ngutaquexepataxü naxçax ga Quemü ga Moáanecüãxgüarü tupanachicünaçax ga buxe naxçax tüxü yagugüxü. Rü yexgumarüxü ta nanaxü naxçax ga Morúx, ga Amóütanüxüarü tupanachicünaçax ga buxe naxçax tüxü yagugüxü ta. ⁸Rü yemaacü ta tümacax nanaxü ga guxäma ga naxmaxgü ga togü ga nachixüanecüãxgü ixüğüxë nax pumára ítagutëxëgüxüçax rü naxüna nax tadaixüçax naxçax ga tümaarü tupanagü. ⁹⁻¹⁰Rü nüma ga Cori ya Iraéanecüãxgüarü Tupana rü Charumóümaxä nanu yerü nüxna nixügachi, woo taxreexpüxcüna naxçax nax nangóxü, rü namaxä nüxü yaxuxü nax tama togü ga duüxüğüarü tupanachicünaçaxgüxü yacuaxüüxüçax. Natürü ga nüma ga Charumóü rü tama Cori ya Tupanaga naxínü. ¹¹Rü yemacax ga Cori ya Tupana rü Charumóüxü ñanagürü: —Ñuxma nax ngëmaäcü tama chauga cuxínüxü rü tama cuyanguxëxü i ngëma yigümaxä ixunetaxü, rü ngëmacax marü tauxütäma cunegüwa nangu nax nüxí guxüma i Iraéanecüãxgüarü ãëxgacüğü yixüğüxüçax. Rü wüxi i curü ngüxëëruüna tá chanaxä i ñaa Iraéane. ¹²Natürü ngëma cunatü ga Dabígu nax charüxínüxügagu, taxütäma ñuxma cumaxyane cuxna chanayaxu i ñaa

Iraéane. Natürü cunena tá nixĩ ichanayaxuxũ. ¹³Natürü taxūtáma guxũ i ñaa naane nuxna chayaxu. Rü wüxi i Iraéanecüãxtücumümaxã tá ichanacuaxëxë i cune, erü cunatü ga Dabígu rü yima ñane ya Yerucharéü ya choma chayaxunegu charüxĩnü —ñanagürü ga Cori ya Tupana.

.....

Nayu ga Charumóü

⁴²Rü nüma ga Charumóü rü 40 ga taunecügü nixĩ ga Iraéanecüãxgümaxã inacuéxũ ga Yerucharéüwa. ⁴³Rü yexguma nayuxgu rü ñane ga Yerucharéüarü üye ga nanatü ga Dabígu ágaxügu nanatãxgü. Rü yemawena rü nane ga Roboáü nachicüxü ãëxgacü nixĩ.

Nügü nitoye ga Iraétanüxügü

12 ¹Rü nüma ga Charumóü nane ga Roboáü rü ñane ga Chiquéüwa naxü yerü guxüma ga Iraéanecüãxgü yéma naxĩ nax yéma ãëxgacüxü yangucuchixëëgüaxüçax. ²Natürü ga Nabáx nane ga Yeruboáü ga üpaacü Charumóüchaxwa Equítuanewa ñacü, rü yéma nüxü nacuéchiga nax ãëxgacüxü yangucuchixü ga Roboáü. ³Rü Yeruboáüçax nangemagü ga namücügü. Rü nüma rü Iraéanecax natáegu rü guxüma ga Iraéanecüãxgümaxã ãëxgacü ga Roboáüxütawa naxĩ nax namaxã yadexaxüçax. Rü ñanagürügü nüxü: ⁴—Gumá cunatü ga Charumóü rü poraãcü taxü ga diëru toxütawa nayaxu. Rü ñuxma i cuma rü tama tanaxwaxe i cunatürüxü quixĩ. Rü

tanaxwaxe i toxü ícunaxixëëxü i ngëma. Rü ngëxguma tomaxã cumecümagu rü toxü ícunaxixëëgu rü mea tomaxã icucuaxgux, rü tá cuga taxĩnüe rü cuxü tapuracüe —ñanagürügü. ⁵Rü nüma ga Roboáü nanangãxüga rü ñanagürü: —ípixĩ rü tomaepüx i ngunexüguwena nua pexĩ! —ñanagürü. Rü nüma ga duüxügü rü nawoegu. ⁶Rü yexgumayane ga nüma ga ãëxgacü ga Roboáü rü naxcax nangema ga yema ucüxëruügü ga nanatü ga Charumóüaxü puracüexü ga yexguma namaxüxgux. Rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Taxacümaxã i choxü pixucüxëxü i pemax, rü ñuxãcü tá chanangãxügaxü i ñaa duüxügü? —ñanagürü. ⁷Rü nümagü rü nanangãxügü rü ñanagürügü: —Ngëxguma chi mea quixixgu namaxã i ñaa duüxügü rü mexü i dexamaxã cunangãxügagu, rü nümagü rü guxügutáma cuxmëxwa nügü nangexmagüxëxë —ñanagürügü. ⁸Natürü ga Roboáü rü tama yema nanatüarü ucüxëruügüaxü inaxĩnü. Rü naxcax nangema ga yema namücügü ga wüxigu namaxã yaexü rü nüxü puracüexü, rü nüxna naca rü ñanagürü: ⁹—¿Taxacümaxã i choxü pixucüxëxü i pemax? ¿Rü ñuxãcü tá chanangãxügaxü i ñaa duüxügü i choxna cagüxü nax namaxã íchanaxixëëxüçax i ngëma diëru i natanüwa chayaxuxü rü tama chaunatürüxü poraãcü taxü i diëru natanüwa chayaxuxüçax? —ñanagürü. ¹⁰Rü nümagü ga yema namücügü ga namaxã wüxigu yaexü rü nanangãxügagü rü ñanagürügü: —Ngëma duüxügü i cuxna cagüxü nax tama cunatürüxü taxü i diëru natanüwa

cuyaxuxĩcax rü ñaãcü tá cunangãxĩ:
 “Gumá chaunatü rü poraãcü pexũ
 namu, natürü i choma rü tá norü
 yexera poraãcü pexũ chamu. ¹¹Rü
 aixcúma nixĩ ga chaunatü rü poraãcü
 taxũ ga diëru petanüwa nayaxu natürü i
 chomax rü tá yexeraãcü taxũ i diëru
 petanüwa chayaxu. Rü chaunatü rü
 goyexũmaxã pexũ nicuajixgü, natürü i
 choma rü tá cuajixruxũ i fiërumaxã
 ãpexexũmaxã pexũ chicuajixgũxũ”
 —ñanagürügü nüxũ. ¹²Rü yema
 ãëxgacü ga Roboáũ nüxũ ixuxũruxũ, rü
 tomaepüx ga ngunexũ ngupetüguwena
 rü wenaxarü Roboáũcax natáegu ga
 Yeruboáũ namaxã ga guxũma ga
 duũxũgü. ¹³Natürü nüma ga ãëxgacü ga
 Roboáũ rü nanuãcúma nanangãxũ, rü
 tama naga naxĩnü ga yema nanatüarü
 ucuxẽruũgü ga yaexũ. ¹⁴Rü
 duũxũgũmaxã nüxũ nixu ga yema ore
 ga namücügü ga namaxã wüxigu yaexũ
 nüxũ ixugũxũ, rü ñanagürü: —Aixcúma
 nixĩ ga chaunatü rü poraãcü taxũ ga
 diëru petanüwa nayaxuxũ natürü i
 choma rü tá yexeraãcü taxũ i diëru
 petanüwa chayaxu. Rü chaunatü rü
 goyexũmaxã pexũ nicuajixgü, natürü i
 choma rü tá cuajixruxũ i fiërumaxã
 ãpexexũmaxã pexũ chicuajixgũxũ
 —ñanagürü. ¹⁵Rü yemaacü ga nüma ga
 ãëxgacü rü tama yema duũxũgüga
 naxĩnü yerü woetama Cori ya Tupana
 rü yemaacü nayaxixẽxẽ nax
 yanguxũcax ga norü ore ga Nabáx nane
 ga Yeruboáũmaxã nüxũ yaxuxũ naaxwa
 ga norü orearü uruxũ ga Aía ga
 Chírucüãx. ¹⁶⁻¹⁷Rü yexguma yema
 duũxũgü nüxũ icuaxãchitanügu nax
 nüma ga ãëxgacü tama nayauxãxũ ga

yema naxcax ínacagũxũ, rü inanaxügüe
 nax yaxáichaxũ rü ñagũxũ:
 —Taxuwama tüxũ name i Dabí rü
 natanũxũgü. iNgĩxã tachixũanecax
 tawoegu! iRü Roboáũ rü
 natanũxũgüarü ãëxgacü yixĩ rü tama i
 tóxrü! —ñagũxũ. Rü guxũma nawoegu.
 Rü yema Yudátanũxũxica yéma
 nayaxügü rü Roboáũxũ nayauxgü ga
 ãëxgacü nax yixĩxũ. ¹⁸Rü nüma ga
 ãëxgacü ga Roboáũ rü nanamu ga norü
 ngũxẽruxũ ga Aduráũ ga norü
 puracũmaxã icuácü. Rü namaxã nüxũ
 nixu nax norü puracũcax
 nangutaquexexẽãxũcax ga yema
 Iraéanecüãxgü ga tama naga
 ñnüechaũxũ. Natürü nüma ga yema
 duũxũgü rü nanueama rü nutamaxã
 Aduráũxũ nimaxgü. Rü yexguma
 yemaxũ nacuaxgu ga ãëxgacü ga
 Roboáũ rü paxa naweũ ga cowaru
 itúchigünegu nixüe rü Yerucharéũwa
 naña. ¹⁹Rü yemaacü ga yema togü ga
 Iraéanecüãxgü rü nanue Roboáũmaxã
 rü guxũma ga Dabítanũxũmaxã. Rü
 ñuxma rü ta ngẽmaãcü nixĩ. ²⁰Rü
 guxũma ga yema Iraéanecüãxgü ga
 tama Roboáũga ñnüechaũxũ rü nüxũ
 nacuáchigagü nax Equítuanewa ne
 naxũxũ ga Yeruboáũ. Rü yemacax ga
 yema duũxũgü rü Yeruboáũcax
 nangemagü nax namaxã
 nangutaquexexũcax. Rü
 nayangucuchixẽëgü nax Iraéanecüãxarü
 ãëxgacü yixixũcax. Rü guxũma ga yema
 duũxũgü rü Yeruboáũwe narũxĩ. Rü
 Yudátanũxũxicatama nixĩ ga
 naxwaxegũxũ ga Dabítaxa ga
 Roboáũwe rüxixũ.

**Yeruboáũ rü
Iraéanecüãxgüxũ namu
nax tupanetachicünaxãgüxũ
yacuãxüũgüxüçax**

²⁵Rü nüma ga Yeruboáũ rü wenaxarü nanamexêxê ga guma ñane ga Chiquéũ ga Efraíarü maxpúneanewa yexmane. Rü gumagu naxãchiũ ga nüma ga ãëxgacü ga Yeruboáũ. Rü guma Chiquéũ namexêëguwena rü nanamexêxê ga guma ñane ga Penué. ²⁶Natürü ga nüma ga Yeruboáũ rü ñaxũgu narüxínü: “Ngëxguma taxütáma chaxüãxëgu, rü ngürüãchi ngëma Dabítanüxü rü tá choxü ínataxüchigü nax Iraéanecüãxarü ãëxgacü chixixü. ²⁷Rü ngëxguma ñaa duũxügü Yerucharéüwa íxgu nax tupauca ya taxünegu Cori ya Tupanacax naxünagü yadãixüçax, rü ngürüãchi tá Roboáũ ya Yudaánearü ãëxgacüxü nangechaũgü, rü tá choxü nimaxgü, rü wena táxarü Roboáũwe narüxí”, ñaxũgu narüxínü ga Yeruboáũ. ²⁸Rü norü ucuxëruũgüna naca ga yemachiga. Rü yemawena ga nüma ga ãëxgacü ga Yeruboáũ rü taxre ga wocaxacü ga úirunaxcax naxüxêxê rü duũxügüxü ñanagürü: —Pemax, Pa Iraéanecüãxgüx, rü wüxi i taxü i guxchaxü nixí nax Yerucharéüwa pixĩxü nax ngëma Tupanaxü peyarücuãxüũgüxüçax. Rü dücax, ñaa wocaxacüchicünaxãgü nixí i perü tupanagü ga Equítuanewa pexü ígaxüxü —ñanagürü. ²⁹Rü yexguma rü ñane ga Betélgu nanaxü ga wüxi, rü yema to rü ñane ga Dáũgu nanaxü. ³⁰Rü yemagagu nixí ga chixexügu nayixixü ga Iraéanecüãxgü. Rü yema duũxügü rü Betélwa rü Dáüwa naxĩxü nax yema

wocaxacüchicünaxãgüxü
yanacuãxüũgüxüçax.

.....

**Wüxi ga Tupanaarü orearü uruxü ga
Yudaánewa ne üxü rü poragaacü
Yeruboáũxü naxucuxê**

13 ¹Rü yexguma Betélwa Yeruboáũ pumáratexê figuyane nawa ga ãmaregiarü guchicaxü, rü yéma nangu ga wüxi ga orearü uruxü ga Yudaánewa ne üxü ga Cori ya Tupana yéma Yeruboáũxütawa muxü. ²Rü Cori ya Tupana namuxüãcúma tagaãcü yema ãmaregiarü guchicaxüchiga nidexa rü ñanagürü: —Pa ãmaregiarü Guchicaxüx, Pa ãmaregiarü Guchicaxüx, rü Cori ya Tupana rü ñanagürü: “Dabítanüxüwa tá nabu i wüxi i õxhana rü Yochía tá nixí i naéga. Rü nüma tá nixí i cuwa ínaguaxü i ngëma tupanetachicünaxãgiarü chacherdótegü i ñuxma cuwa pumáratexê ígugüxü. Rü ngëmaacü duũxügüchínaxã tá cuétüwa ínagu” —ñanagürü. ³Rü yematama ngunexügu ga yema orearü uruxü rü ãëxgacümaxã nüxü nixu ga wüxi ga cuãxruxü nax yemawa nüxü nacúaxüçax nax aixcúma Tupanaarü ore yixixü ga nüxü yaxuxü, rü ñanagürü: —Ñaa nixí i cuãxruxü i Cori ya Tupana nüxü ixuxü: “Rü ñaa ãmarearü guchicaxü rü tá nangíãchi rü yima tanimaca ya naétüwa ngëxmacü rü tá nagüane” —ñanagürü. ⁴Rü yexguma nüma ga ãëxgacü ga Yeruboáũ nüxü ínügu ga yema ore ga Tupanaarü orearü uruxü nüxü ixuxü nachiga ga yema ãmarearü guchicaxü ga Betélwa yexmaxü, rü nüma ga Yeruboáũ rü nanu

rü naxunagümeḡẽ rü norü purichíagüxü namu rü ñanagürü: —iPeyayaxux! —ñanagürü. Natürü guma naxmex ga naxunagüne rü namaxã nüxü naxunetane rü yéma nayataitü rü marü taxuacüma narüxue. ⁵Rü yexgumatama ga yema âmarearü guchicaxü rü nangĩächi rü guma tanimaca ga naétüwa yexmacü rü nagüane yema Cori ya Tupanaarü orearü uruxü nüxü ixuxürüxü. Rü yemawa nangox nax aixcüma Tupana yixixü ga namuxü nax nüxü yaxuxüçax ga yema ore. ⁶Rü yexguma ga nüma ga âëxgacü rü yema orearü uruüna naca rü ñanagürü: —Cuxü chacaçaxü, rü iCori ya curü Tupanana naca nax ngëmaâcü charümeméxüçax! —ñanagürü. Rü nüma ga orearü uruxü rü Cori ya Tupanana naca, rü yemaacü narümemex ga guma âëxgacü, rü noxrirüütama nixí. ⁷Rü yemawena ga nüma ga âëxgacü rü yema orearü uruüxü ñanagürü: —iNgíxã rü chowe rüxü i chauchiüwa nax ngëma íraxü cungóxüçax! Rü tá wüxi i âmare cuxna chaxã —ñanagürü. ⁸Natürü nüma ga orearü uruxü rü âëxgacüxü nangäxüga rü ñanagürü: —Woo chi norü ngäxü i curü ngëmaxügü i cuchiüwa ngëxmagüxü choxna cuxäxgu, rü taxüchima cuwe charüxü, rü taxüchima chachibü, rü taxüchima chaxaxe i ñaa nachicawa. ⁹Yerü yemaacü choxü namu ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü choxü: “iTaxütama cuchibü rü taxütama cuxaxe rü taxütama ngëma nama i noxri nagu quixüxügu cutáegu!” ñanagürü. ¹⁰Rü nüma ga yema orearü uruxü rü to ga namagu natáegu nax tama yema nama

ga noxri Betélwa nagu ne naxüxügu natáeguxüçax. ¹¹Rü yexguma rü Betélgu naxächü rü ga wüxi ga orearü uruxü ga marü yacü. Rü guma nanegü rü namaxã nüxü nixugüe ga guxüma ga yéma Betélwa naxüxü ga guma orearü uruxü ga Yudáanecüâx. Rü yexgumarüxü ta nanatümaxã nüxü nixugüe ga yema ore ga âëxgacü nüxü ixuxü. ¹²Rü tümax ga nanatü rü tümanegüna taca rü ñatagürü: —¿Ngexürüxü i namagu natáeguxü? —ñatagürü. Rü nüma ga tümanegü rü tümamaxã nüxü nixugüe ga yema nama ga nagu natáeguxü ga guma orearü uruxü ga Yudáanecüâx. ¹³Rü yexguma ga nüma ga orearü uruxü rü nanegüxü ñanagürü: —iPaxa chaüxçax penaxüxmawëx i chorü búru! —ñanagürü. Rü nümagü rü nanamexëëgü ga yema búru, rü yematagu natonagü ga nanatü. ¹⁴Rü nüma rü guma orearü uruxü ga Yudáanecüâxwe nangë. Rü nüxü inayangau nax wüxi ga castañatüüwa natoxü. Rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Cuma quixüxü i orearü uruxü i Yudáanewa ne cuxüxü? —ñanagürü. Rü nüma nanangäxüga rü ñanagürü: —Choma chixí —ñanagürü. ¹⁵Rü yexguma ga guma orearü uruxü ga yacü rü ñanagürü nüxü: —iNgíxã chauchiüwa taxí nax ngëma ichibüexüçax! —ñanagürü. ¹⁶Natürü nüma ga guma orearü uruxü ga Yudáanecüâx rü nanangäxüga rü ñanagürü: —Taxuacüma cuxü íchixümücü rü taxuacü cuchiügu chaxücu, rü taxuacüma chachibü rü taxuacüma chaxaxe i ñaa nachicawa. ¹⁷Erü nüma ya Cori ya Tupana rü

meama chomaxã nüxũ nixu nax tama nua chachibüxũcax rü chaxaxexũcax rü tama ngẽma nama ga noxri nagu chixũxũgu chatæguxũcax —ñanagürü. ¹⁸Natürü nüma ga guma yacü ga orearü uruxũ rü ñanagürü: —Choma rü ta cuxrũxũ orearü uruxũ chixĩ. Rü Cori ya Tupanaarü orearü ngeruxũ i daxũcüãx choxũ namu nax chauchiũwa cuxũ chagaxũcax rü ngẽma cuxũ nax chachibüxẽẽxũcax, rü cuxũ nax chaxaxexẽẽxũcax —ñanagürü. Natürü doramare nixĩ ga yema nüxũ yaxuxũ ga guma orearü uruxũ ga yacü. ¹⁹Rü yexguma ga guma orearü uruxũ ga Yudáanecüãx rü düxwa nawe narũxũ rü nachiũwa nayachibü rü nayaxaxe. ²⁰Rü yexguma nügümaxã mechawa natogügu ga guma taxre rü nüma ga Cori ya Tupana rü guma yacü ga orearü uruũmaxã nidexa. ²¹⁻²²Rü nüma rü tagaãcü guma orearü uruxũ ga Yudáanecüãxũ ñanagürü: —Nüma ya Cori ya Tupana rü cumaxã nüxũ nixu rü ngẽma tama naga nax cuxĩnũxũ ga yema cuxũ namuxũwa, rü cugü nax cutæguxũ nax cuchibüxũcax rü cuxaxexũcax i ngextá Cori ya Tupana tama cuxũ ínaxwaxexũwa, rü ngẽmagagu rü taxütáma curü oxigü ítãxgũxũgu cutãx —ñanagürü. ²³Rü yexguma marü chibüwa rü axewa yanguxgu ga guma orearü uruxũ ga Yudáanecüãx, rü nüma ga orearü uruxũ ga yacü rü nüxũ nanamexẽxẽ ga norü búru. ²⁴Rü nüma ga guma orearü uruxũ ga Yudáanecüãx rü ínixũ. Natürü namagu nüxũ nangau ga wüxi ga ai rü yexma nayamax. Rü yema naxũne rü namagu naxũ. Rü yema búru rü yema ai

rü naxũtagu narũcho ga yema naxũne. ²⁵Rü yexgumayane yéma nachopetü ga ñuxre ga duũxũgü rü nüxũ nadaugü ga naxũne ga namagu üxũ rü yema ai ga naxũnexũtagu irüxáũxũ. Rü yexguma guma ñane ga guma orearü uruxũ ga yacü nagu pexũnewa nangugügu ga yema duũxũgü, rü nüxũ nixuchigagü ga yema nüxũ nadaugũxũ. ²⁶Rü yexguma guma orearü uruxũ ga yacü nüxũ nacuxgu ga guma nax yixĩxũ ga guma orearü uruũxũ ga natæguxẽẽãcü, rü aita naxü rü ñanagürü: —Yimá yixĩxũ ya yimá orearü uruxũ ya tama Cori ya Tupana ga ínücü. Rü ngẽmacax i nüma ya Cori ya Tupana rü wüxi i ai napexegu namu nax ngẽmaãcü nagu nawagũxũcax rü yamáaxũcax, yema Cori ya Tupana namaxã nüxũ ixuxũãcüma —ñanagürü. ²⁷Rü yexgumatama nanegũxũ namu ga naxcax nax namexẽẽgüaxũcax ga wüxi ga búru. Rü nüma ga nanegü rü naxcax nanamexẽẽgü. ²⁸Rü yexguma ga guma orearü uruxũ ga yacü rü ínayadau. Rü yexma namagu nüxũ nayangau ga naxũne rü yema búru rü yema ai ga yema naxũnexũtagu írũchoxũ. Rü nüma ga ai rü tama yema naxũnexũ nangõx rü tama tüxũ nimãx ga guxema búru. ²⁹Rü yexguma ga nüma ga orearü uruxũ ga yacü rü guma orearü uruxũ ga Yudáanecüãxũne nangenagü rü búrutagu nanaxũnagü. Rü norü ñanewa nanange nax naxcax naxaxuxũcax rü inatáãxũcax. ³⁰Rü nüma naxũxũ ga naxmaxũgu nayaxücuchi ga naxũne. Rü naxcax naxaxu rü ñanagürü: —Poraãcü cuxcax changechaũ, Pa Chauenexẽ —ñanagürü. ³¹Rü yexguma marü yexma

yaxücuchiãguwena, rü nanegüxüñ ñanagürü: —Ngëxguma choma chayuxgu irü ngëma naxmañ i ngëma Tupanaarü orearü uruxü nagu chixücuchixügu tátama choxü pixücuchi! iRü yima chauxchinaxägü rü naxchinaxãxütägu tátama penanú! ³²Erü aixcúma tá ningu i guxüma ga yema Cori ya Tupana nüxü nüxü ixuxëëxü nachiga i ngëma tupanánetaarü ãmarearü guchicaxü i Betélwa ngëxmaxü, rü nachiga i guxüma i ngëma togü i ãmarearü guchicaxü i Chamáriaanecüãxarü ñanegüwa ngëxmagüxü —ñanagürü. ³³Rü woo yemaacü Tupana nüxü nax nüxü dauxëëxü, rü nüma ga ãëxgacü ga Yeruboáñ rü tama nüxü narüxo ga yema chixexü ga nagu naxínüxü. Rü wenaxarü duüxügüxü naxuneta ga chacherdóte nax yixügüxüçax nawa ga guma ngutaquexepataxü ya norü tupanachicüñaxãçax ixigüne. Rü guxema tüxü nangüchaüxe, rü nüma ga Yeruboáñ rü chíxümaxã tüxü nabaeru, rü chacherdótexü tüxü ningucuchixëxë nawa ga guma ngutaquexepataügü. ³⁴Rü yema Yeruboáñ üxügagu nixí ga chixexügu nayixü ga nataagü rü yanaxoxü ga guxüma.

.....

14 ²⁰Rü nüma ga Yeruboáñ rü ²²ga taunecü ãëxgacü nixí ga Iraéanewa. Rü yexguma nayuxguwena rü nane ga Nadáx rü nachicüxü nixücu nax ãëxgacü yixixüçax.

Yudáanearü ãëxgacü ga Roboáñchiga

²¹Rü yoxni ga Yudáanewa rü Charumóñ nane ga Roboáñ nixí ga ãëxgacü ixici. Rü

nüma rü nüxüñ nayexma ga ⁴¹ga taunecü ga yexguma yaxüçuxgu nax ãëxgacü yixixü. Rü ¹⁷ga taunecü nixí ga ãëxgacü yixixü ga Yerucharéüwa. Rü guma ñane nixí ga Tupana nüxü unetane natanüwa ga guxüma ga Iraéanearü ñanegü nax gumawa nayexmaxüçax ga napata. Rü Roboáñ naé rü wüxi ga Amóütanüxü iyixí rü Naamá nixí ga ngíéga. ²²Natürü ga yema Roboáñ üxü, rü poraäcü nachixexüchi ga Tupanapëxewa. Rü yema norü chixexügü ga naxixü, rü guxüma ga norü oxigüarü chixexügüarü yexera nachixe ga Tupanapëxewa. ²³Yerü nümagü ga duüxügü rü norü tupanachicüñaxãçax nanaxü ga norü cuaxüüchicagü. Rü wüxichigü ga maxpúnewa rü wüxichigü ga nai ga itaetaxütüüwa nanatogüxëxë ga nutagü rü naixpútagü nax yemaxü yacuaxüügüxüçax. ²⁴Rü guxüma ga yema nachixüanewa rü nügürüütama yatixü rü ngexü nügümaxã namaxë. Rü yema duüxügü ga Yudátanüxü rü guxü ga chixexü naxügü naxrürü ga yema nachixüanegü ga tama Tupanaxü cuaxgüxü ga nüma ga Cori ya Tupana Iraéanecüãxgüçaxewewa íwoxüxü.

.....

³⁰Rü guxüguma nügü nadaiecha ga Roboáñ rü Yeruboáñ. ³¹Rü yexguma nayuxgu ga Roboáñ, rü ñane ga Yerucharéügu natax tümatanügu ga norü oxigü. Rü nachicüxü ãëxgacüxü ningucuchi ga nane ga Abiá.

Abiá rü Yudáanewa ãëxgacü nixí

15 ¹Rü Abiá inanaxügü ga ãëxgacü nax yixixü ga Yudáanewa ga yexguma Yeruboáñ ga Nadáx nane

marü 18 ga taunecü ãëxgacü yixîxgu ga Iraéanewa. ²Rü tomaepûx ga taunecü nixî ga Yerucharéüwa ãëxgacü nax yixîxü. Rü guxema naé rü Maáca nixî ga tûmaéga. Rü tûma rü Acharóüacü tixî. ³Rü nüma ga Abiá rü yematama nanatü üxü ga chixexü naxü rü tama aixcûma Cori ya norü Tupanaga naxînü. Rü tama guma norü oxi ga Dabí ga meama Tupanacax maxüürüxü nixî.

.....

Nadáx rü Iraéanewa ãëxgacü nixî

²⁵Rü yexguma marü taxre ga taunecü ãëxgacü yixîxgu ga Ácha ga Yudéanewa, rü nüma ga Nadáx ga Yeruboáü nane rü yexwaca inanaxügi ga ãëxgacü nax yixîxü ga Iraéanewa. Rü taxretama ga taunecü ãëxgacü nixî ga yéma. ²⁶Natürü yema naxüxü ga nüma ga Nadáx, rü poraäcü nachixe ga Tupanapexewa. Rü yematama chixexügi ga nanatü üxü naxü. Rü muxüma ga tupanetachicünaëxgüxü nicuaxüxü. Rü yemaacü poraäcü chixexüga Iraéanecüãëxgüxü nayixëxë. ²⁷Natürü ga Baácha ga Aía nane ga Ichacátanüxü ixîcü rü bexma natanüxüxü nanutaquëxe nax Nadáxü yamaxgüxücax. Rü Piritéutanüxügiarü ñane ga Guibetóügu Nadáxü nimaxgü, ga yexguma nüma ga Nadáx guma ñanexü ñnachoeguächiyane namaxá ga guxüma ga Iraéanecüãëxgiarü churaragü. ²⁸Rü nüma ga Baácha rü Nadáxü nimax ga yexguma Ácha marü tomaepûx ga taunecü ãëxgacü ixîxgu ga Yudáanewa. Rü Nadáxchicüxü ãëxgacü nixî. ²⁹Rü yexguma noxritama yangucuchigu ga Baácha nax ãëxgacü

yixîxü rü tûxü nadai ga guxáma ga Yeruboáütanüxü. Rü yema Cori ya Tupana norü orearü uruxü ga Aía ga Chírucüãxwa nüxü yaxuxüürüxü, rü nüma ga Baácha rü guxüma ga Yeruboáütanüxü tûxü nadai rü tûxü naguxëxë. Rü taxúema tûxü ñnayaxüxëxë. ³⁰Rü yemaacü nangupetü nagagu ga yema Yeruboáü üxü ga chixexü. Rü yema norü pecádugagu nixî ga chixexügu nayixü ga Iraéanecüãëxgü rü norü Cori ya Tupanaxü nanuxëëgüxü. ³¹Rü guxüma ga yema Nadáx üxü i tama nua ngóxü, rü ngëma popera i Iraéanecüãëxgiarü ãëxgacügüchiga ixümatüxügu naxümatü. ³²Rü guma Yudáarü ãëxgacü ga Ácha, rü guma Iraéanecüãxarü ãëxgacü ga Baácha rü nügi nadaiecha. ³³Rü yexguma tomaepûx ga taunecü ãëxgacü yixîxgu ga Ácha ga Yudáanewa, rü nüma ga Baácha ga Aía nane rü yexwaca ningucuchi ga Tíchawa nax Iraéanecüãxarü ãëxgacü yixîxücax. Rü 24 ga taunecü ãëxgacü nixî. ³⁴Natürü yema Baácha üxü rü poraäcü nachixe ga Cori ya Tupanapexewa. Yerü nanaxü ga yematama chixexü ga Yeruboáü Iraéanecüãëxgüxü nagu nayixixëxëxü, rü muxüma ga tupanetachicünaëxgüxü nicuaxüxü.

.....

Acáx rü Iraéanewa ãëxgacü nixî

16 ²⁹Rü yexguma 38 ga taunecü ãëxgacü yixîxgu ga Ácha ga Yudáanewa rü Acáx ga Óüri nane rü yexwaca ningucuchi ga ãëxgacü nax yixîxü ga Iraéanewa. Rü 22 ga taunecü ãëxgacü nixî ga Iraéanewa. Rü ñane ga

Chamáriawa nixí ga nayexmaxü.
³⁰Natürü poraäcücüchima nachixe ga norü maxü ga Cori ya Tupanapexewa. Rü yema nüxíra äëxgacügü ixíxüüarü yexera poraäcü chixexü naxü. ³¹Rü yematama chixexügü ga Yeruboáu ga Nabáx nane üxü naxü. Rü naétü rü Yechabé ga Chidóüarü äëxgacü ga Ebaáxacümaxá naxáxmáx. Rü düxwa ngígagu nawa nangu ga norü tupanqueta ga Baáxü nax yacuaxüüxü.
³²Rü íane ga Chamáriagu Baáçax nanaxü ga wüxi ga ngutaquexepataxü rü wüxi ga ámarearü guchicaxü. ³³Rü yexgumarüxü ta Chamáriawa nanaxü ga tupanqueta ga Achérachicünaçá. Rü yemamaxá poraäcü Cori ya Iraéanecüäxgüarü Tupanaxü nanuxëxë, guxü ga yema nüxíraxüxü ga Iraéanecüäxgüarü äëxgacügüarü yexera.

Ería nanaxunagü rü tá nax yapagüanexü

17 ¹Rü nüma ga Tupanaarü orearü uruxü ga Ería, ga Garaáxarü naanewa yexmane ga íane ga Tibécüäx, rü Acáxü ñanagürü: —Yimá nüxü chapuracüü ya Cori ya Iraéanecüäxgüarü Tupanaégagu cumaxá nüxü chixu, rü doma taunecügu rü tagutáma napu rü bai tá i cherena nax rünguxü ñuxmatáta choma wena nüxü chixu —ñanagürü. ²Rü yemaçax ga Cori ya Tupana rü Eríaxü ñanagürü:
³⁻⁴—ÍInaxüxü i nua rü üaxcü ne üxüwaama naxü! iRü natü i Yudáüarü éstewaama ngëxmaxü i natüxacü i Queríxgu yarücux! Rü ngëma natüxacüwa tá cuxaxe rü ngurucugüxü tá chamu nax ngëma cuxü

nangewemügüxüçax —ñanagürü. ⁵Rü nüma ga Ería rü nanaxü ga yema Cori ya Tupana namaxá nüxü ixuxü. Rü natü ga Yudáüarü éstewaama naxü, rü yema natüxacü ga Queríxütawa nayayexma. ⁶Rü nümagü ga ngurucu rü paxmama rü yáuanecü paü rü namachi Eríacax yéma nangegüxü. Rü yema natüxacüwa naxaxe ga Ería. ⁷Natürü marü ñuxre ga ngunexü ngupetüxgux rü yema natüxacü rü nipa yerü taguma napu ga yema nachixüanewa.

Ería rü yutecü ga íane ga Charétacüäx

⁸Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü Eríaxü ñanagürü: ⁹—Ííane ya Charéta ya Chidóüanewa ngexmanewa naxü, rü ngëxma yarüxäüx rü ngëxma nape! Rü marü ngíxü chamu i wüxi i yutecü i ngëxma ächiücü nax cuxü nachibüxëxüçax —ñanagürü. ¹⁰Rü nüma ga Ería rü inaxüächi, rü íane ga Charétawa naxü. Rü yexguma guma íanearü üüchiwa nanguxgu, rü yéma ngíxü nadau ga wüxi ga yutecü ga yéma üxüwa ücü. Rü ngíxçax naca rü ñanagürü ngíxü: —¿Taxüchima cuxü name i wüxi i axepáügu dexá choxü nuata cunge nax chaxaxexüçax? —ñanagürü. ¹¹Rü yemataax marü yéma nangeagu, rü nüma ga Ería rü wenaxarü ngíxna naca, rü ñanagürü ngíxü: —¿Tautchi cuxü name ega wüxichipexe ta i paü nua choxü cunxexgu? —ñanagürü. ¹²Natürü ga ngíma rü inangäxüga rü ngígürügü: —Cori ya Tupanaégagu cumaxá nüxü chixu rü choxü nataxuma i paü. Rü wüximëxëacu i trígutëxexicatama choxü nangexma ya wüxi ya tüxüwa, rü íxraxü i chíxü i

naxchiüwa. Rü ngëmacax nixĩ i üxüta chayayaxuxü nax íxraxü i paü chaxüxcax nüxü ya chaune rü chaugüçax rü ngëmawena rü taiyamaxã tá tayue —ngigürügü. ¹³Rü nüma ga Ería rü ngixü nangaxüga rü ñanagürü: —iTaxuçaxma cumuü! iRü cü yaxü i ngëma nüxü quixuxü! Natürü i ngëma curü trígutexe i cuxü ngëxmaxüwa irü choxü naxüxíra i wüxi i íxraxü i paü i maixcuraxü rü nua choxü nange, rü ngëmawena rü cugüaxü rü cuneaxü naxü! ¹⁴Erü nüma ya Cori ya Iraéanecüäxarü Tupana, rü nüxü nixu rü ngëma curü trígutexe i tüxüwa ngëxmaxü rü ngëma curü chixü i naxchiüwa ngëxmaxü rü tagutáma nagux, rü ñuxmatáta Cori ya Tupana ñoma i naanegu napuxëex —ñanagürü. ¹⁵Rü ngíma ga yema yutecü rü íyaxü rü inaxü ga yema Ería ngímaxã nüxü ixuxü. Rü yemaacü ga ngíma rü ngíne rü Ería rü muxüma ga ngunexügüçax naxawemügü. ¹⁶Rü taguma nagux ga trígutexe ga tüxüwa rü yema chixü ga naxchiüwa yema Cori ya Tupana Eríawa nüxü yaxuxürüxü. ¹⁷Natürü wüxi ga ngunexügu rü nidaxawe ga yema yutecü ngíne rü nayu. ¹⁸Rü yexguma ga ngíma ga yema yutecü rü Eríaxü ngigürügü: —¿Taxacü chomaxã cuxü Pa Tupanaarü Orearü Ngeruxüx? ¿Rü nua cuxü nax choxna nüxü cucuaxächixëëxü i chorü chixexügü rü ngëmagagu cunayuxëëxü ya chaune? —ngigürügü. ¹⁹Rü nüma ga Ería ngixü nangaxüga rü ñanagürü: —iNua namu ya cune! —ñanagürü. Rü yema yutecüxünewa nanaganagü, rü yema ucapu ga nagu napexügu nanagacuchi, rü norü pechicaxügu

nayacaxëxë. ²⁰Rü yemawena ga Ería rü tagaäcü Cori ya Tupanana naca rü ñanagürü: —Pa Cori ya Chorü Tupanax ¿rü ngüxü tá ëxna ngixü quingexëxë i ñaa yutecü i ngíchiügu chapecü, rü ngëmacax cunayuxëëxü ya ngíne? —ñanagürü. ²¹Rü yexgumatama ga Ería rü tomaepüxcüna guxema buxeétü nayarüñuächi rü tagaäcü Cori ya Tupanana naca rü ñanagürü: —Pa Corix, Pa Chorü Tupanax, rü cuxü chacaxü nax wena cunamaxëëxüçax i ñaa buxü —ñanagürü. ²²Rü nüma ga Cori ya Tupana rü nüxü naxinü ga Ería nüxü nacaaxüxü. Rü wenaxarü tüxü namaxëxë ga guxema buxe. ²³Rü yexgumatama ga Ería rü tüxü naganagü ga guxema buxe rü yema inapexüwa tümamaxã inarüxü rü ípatachiü ga ñaxtügüxüwa tüxü naga. Rü tümáena tüxü nayamu, rü ngixü ñanagürü: —iDüçax, nüxü nadau ya cune rü namaxü! —ñanagürü. ²⁴Rü ngíma ga yema nge rü inangaxüga rü ngigürügü: —Ñuxmawaxi nixi i meama nüxü chacuáxü i Tupanaarü duüxü nax quixixü rü ngëma nüxü quixuxü rü Cori ya Tupanawa ne naxüxü —ngigürügü.

Ería rü wenaxarü äëxgacü ga Acáxütawa naxü

18 ¹Rü yema ngunexügü rü nigüetanü. Rü tomaepüx ga taunecüguwena, rü nüma ga Cori ya Tupana rü Eríamaxã nidexa rü ñanagürü: —iÄëxgacü ya Acáxütawa naxü rü namaxã nüxü yarüxu rü ñoma i naanegu tá chanapuxëxë! —ñanagürü. ²Rü nüma ga Ería rü inaxüächi nax Acáxmaxã nüxü yanaxuxüçax. Rü

yexguma rü poraãcü nangux ga taiya ga Chamáriaanewa. ³Rü nüma ga Acáx rü naxçax naca ga norü ngüxêëruxü ga Adía ga aixcüma Cori ya Tupanaxü ngechaüxü. ⁴Rü nüma ga Adía nixi ga naétüwa nachogüxü ga 100 ga Tupanaarü orearü uruügü ga yexguma Acáx naxmax ga Yechabé nadaixchaügu. Rü nüma ga Adía rü taxretücumü ga 50 gu nayatoye rü ñuxüchi taxre ga äxmaxügu nayacuxgü rü yéma nayaxüwemüäxü. ⁵Rü yexguma namawa nayexmayane ga Ería, rü nüma ga äëxgacü ga Acáx rü Adíaxü ñanagürü: —iNgixä, rü guxüma i ñaa tachixüanegu tanaxiane i guxüma i natüguwa rü natüxacüguwa nax naxçax idauxüçax ya maxë naxçax i tórü búrugü nax ngëmaäcü tama nayuxüçax rü taguma tüxü nataxuxüçax! —ñanagürü. ⁶Rü yemaacü ga Acáx rü Adía rü nügümaxä nüxü nixu nax toxnamana naxüxü ga Acáx rü toxnamana ga Adía nax naxçax nadaugüxüçax ga dexá rü maxë. ⁷Rü yexguma namawa naxüxgu ga Adía rü Eríaxü yexma nangau. Rü yexguma nüxü yacuaxächigu nax Ería yixixü rü napexegu nayangücuchi rü ñanagürü: —¿Ëxna cuma quixixü, Pa Chorü Cori, Pa Eríax? —ñanagürü. ⁸Rü nüma ga Ería rü nanangäxüga rü ñanagürü: —Ngü, choma chixi. iRü paxa curü corimaxä nüxü yarüxu rü nua changexma! —ñanagürü.

.....

¹⁶Rü yexguma ga Adía rü Acáxmaxä nüxü nayarüxu nax Ería yéma nguxü, rü nüma ga Acáx rü yéma naxü nax Eríaxü íyadauxüçax. ¹⁷Rü yexguma Eríaxü

nadauxgu rü ñanagürü: —¿Cuma ëxna quixi i ngëma yatü i Iraéanecüäxgüçax chixexü ícunguxëëxü? —ñanagürü. ¹⁸Rü nüma ga Ería nanangäxüga rü ñanagürü: —Tama chaugagu nixi i ngëma guxchaxü i ngupetüxü i nua Iraéanewa. Rü cuma rü curü duüxügüga nixi i ngëma ngupetüxü, erü tama naga pexinüe i ngëma Cori ya Tupanaarü mugü rü Baächicünaxägüxü pecuaxüxü. ¹⁹iRü ñuxma rü curü duüxügüxü namu nax maxpüne ya Carmérugu nangutaquëxegüxüçax i guxüma i Iraéanecüäxgü namaxä i ngëma 450 i Baáarü orearü uruügü rü 400 i Achéaraarü orearü uruügü i Yechabémexëwa ngëmagüxü rü nüxü rüngüxëëxü! —ñanagürü ga Ería.

Ería rü Baáarü orearü uruügü

²⁰Rü yexguma ga Acáx rü guxüma ga Iraéanecüäxgüçax nangema, rü nanangutaquëxëxë ga yema orearü uruügü ga maxpüne ga Carmérugu. ²¹Rü yexguma ga nüma ga Ería rü guxüma ga duüxügümaxä nidexa rü ñanagürü: —¿Nuxguxiratáta i pemax i nüxü perüxoexü nax taxre i ínügu perüxínüexü? Rü ngëxguma Cori ya Tupana rü aixcüma Tupana yixixgu irü nawe perüxi! Rü ega Baá yixixgu irü ngëmawe perüxi! —ñanagürü. Rü nüma ga duüxügü rü taxuxümaama nanangäxügagü. ²²Rü nüma ga Ería rü nidexachigüama rü ñanagürü: —Chaxicatama chixi i Cori ya Tupanaarü orearü uruxü i íchayaxüxü rü chamaxüxü. Natürü ngëma Baáarü orearü uruügü rü 450 nixi. ²³Rü ñuxma rü name nixi i taxre i wocaxacü nua

pega. Rü nümagü i Baáarü orearü uruũgü rü tá nayayauxgü i wüxi. Rü ägümücügu tá inanachexcugü. Rü ngëmaäcü üxütanüétügu tá nananugü i ngëma namachi i Baáarü âmarearü guchicaxüwa, natürü taxütáma nayanaijêxê ya üxü. Rü ngëxgumarüxü tá ta i chomax rü chanamexêxê i ngëma to i wocaxacü rü üxüétügu tá chananugümachi, natürü taxütáma chayanaixêxê ya yima üxü. ²⁴Rü ngëmawena i pema rü tá perü tupanana pecagüe, rü choma rü tá Cori ya Tupanana chaca. Rü yima üxümaxã tüxü ngãxügacü, rü yimã tá nixi ya aixcüma Tupana ixici —ñanagürü. Rü guxüma ga duüxügü nanangãxügagü rü ñanagürügü: —Mexüma nixi i ngëma ñnü —ñanagürügü. ²⁵Rü ñuxüchi ga Ería rü yema Baáarü orearü uruũgüxü ñanagürü: —iNgexürüüxü i ñaa wocaxacü peyaxu rü pexíra penamexêxê, erü pemu i pemax! iRü ñuxüchi perü tupanana peca natürü taxütáma nawa penangixichi! —ñanagürü. ²⁶Rü yemaacü ga nümagü rü nayayauxgü ga yema wocaxacü ga nüxna namugüxü. Rü nanamexêëgü rü paxmamacürüwa inanaxügüe ga norü tupana ga Baána nax nacagüexü rü ñuxmata tocuchiwa nangu. Rü ñanagürügü: —iToxü nangãxüga Pa Baáx! —ñanagürügü. Rü yema âmarearü guchicaxü ga naxügüxüxü ñniyuxeguächitanücüxü, natürü nataxuma ga taxacü ga nangãxügüxü. ²⁷Rü yexguma tocuchiwa nanguxgu, rü nüma ga Ería rü yema Baáarü orearü uruũgügu nidauxcüraxü rü ñanagürü: —iYexera poraäcü pixáicha! Erü ngëma

perü tupana rü ngürüächi i puracügu narüxãüx, rüexna nayawoxex, rüexna üñnewa naxü, rüexna ngürüächi ínape rü name nixi i ípenabajxgü —ñanagürü. ²⁸Rü nümagü rü nayadaxêxê ga nax yaxáichaxü. Rü cüxchimaxã nügü niwítüchacüügü rü nügü inapaiaxünegü, yerü yema nixi ga nacümagü ga naxügüüxü, ñuxmata naduegumüxünegü. ²⁹Rü tocuchiwa nangu rü nümagü rü inayadaxêëgü ga nax yaxáichaxü rü nax nayuxtanüxüxü, rü yemaacü nayáuanexügümare, natürü taxuxüma nanangãxü rü bai ga wüxi ga naga ga nüxü naxínüexü. Rü düxwa orawa nangu nax Ería Tupanacax yamáxü ga yema to ga wocaxacü. ³⁰Rü yexguma ga Ería rü guxüma ga duüxügüxü ñanagürü: —iNúmamaxüra pexi! —ñanagürü. Rü guxüma ga duüxügü rü naxütawaama naxi. Rü nüma ga Ería rü nanamexêxê ga yema Tupanaarü âmarearü guchicaxü ga rüngutaüxü. ³¹Rü nanayauxpüta ga 12 ga nuta naexpüx ga nanegü ga Acóbu ga Iraéanegu äégacü. ³²Rü guma nutagümaxã nanaxü ga Cori ya Tupanaarü âmarearü guchicaxü. Rü yemawena rü ínanacaegu ga yema âmarearü guchicaxü rü 20 ga Ílitruxäcu ga nanetüchire nagu mexü nixi ga norü taxmachatexe. ³³Rü yemawena rü mea inananu ga üxü. Rü ägümücügu tüxü inachexcu ga guxema wocaxacü, rü yema üxüétügu tüxü nanugümachi. ³⁴Rü ñuxüchi ñanagürü: —iÄgümücü i tüxü ngixü pixügüäcu dexámaxã rü ngëma namachiétügu rü ngëma üxüétügu ngixü pebagüäcu! —ñanagürü. Rü yemaacü nanaxügü ga

duñxügü. Rü wena nanamu nax yemaacü naxügüaxüçax. Rü norü tomaepüxcüna wena nanamu nax yexma ngixü nabagüäcuxüçax ga tñxü. Rü yemaacü nanaxügü ga nümagü. ³⁵Rü yema dexá rü yema ämarearü guchicaxüxü inayäguächi, rü yema ícaeguxümachatexe rü nanapá. ³⁶Rü yexguma orawa nanguxgu nax yaguaxü ga wocaxacü, rü nüma ga Tupanaarü orearü uruxü ga Ería rü naxçax nixü ga yema ämarearü guchicaxü. Rü tagaäcü ñanagürü: —Pa Corix, ya Abraáuarü rü Ichaáarü rü Iraéanecüäxarü Tupanax icugü inawex i ñuxmax nax cuma quixixü i Iraéanecüäxarü Tupana, rü choma nax chixixü i curü duñxü, rü cuma quixixü i choxü cumuxü nax chanaxüxüçax i guxüma i ñaa chaxüxü! ³⁷IChoxü nangäxüga, Pa Corix, choxü nangäxüga nax ngëmaäcü i ñaa duñxügü nüxü cuaxgüxüçax nax cuma quixixü i Tupana rü nüxna cuxuxü nax wena cuxçax nawoeguxüçax! —ñanagürü. ³⁸Rü yexgumatama Cori ya Tupanaarü üxüema rü ngürüächi yexma naétü nangu ga yema wocaxacümachi. Rü nixa ga yema namachi rü üxü rü wootama ga guma nutagü rü waixümü. Rü yema dexá ga yema ícaeguxümachatexewa yexmaxü rü inayache. ³⁹Rü yemaxü nadaugügu ga guxüma ga duñxügü rü ñaxtüanegu nanangücuchitanü rü ñanagürügü: —Nüma ya Cori nixí ya Tupana ixícü. Rü nüma ya Cori nixí ya Tupana ixícü —ñanagürügü. ⁴⁰Rü yexguma ga Ería rü yema duñxügüxü ñanagürü: —Ípenayauxü i guxüma i Baáarü orearü uruügü rü taxuxütáma niña!

—ñanagürü: Rü nüma ga duñxügü rü inanayauxü. Rü yexguma ga Ería rü natüxcü ga Chichóüwa nanagagüxëxë rü yexma nayadañnaxä.

Ería rü pucüçax nayumüxë

⁴¹Rü yemawena ga Ería rü Acáxü ñanagürü: —Ílixü rü yachibü rü yaxaxe! Erü marü nicuxcu ya pucü —ñanagürü. ⁴²Rü nüma ga Acáx rü natáegu rü nayachibü rü nayaxaxe. Natürü ga Ería rü maxpúne ga Carmérugu naxñagü. Rü yexma nayacaxápüxü rü nanangücuchi ñuxmata ga nachiwe rü naápüxügümachatexewa nangu. ⁴³Rü norü ngüxëeruüxü ñanagürü: —iDauxüguamaxüra naxñagü, rü márguama yadawenü! —ñanagürü. Rü nüma ga norü duñxü rü yéma naxü rü márétü nayadawenü. Rü yemawena ga yema norü duñxü rü ñanagürü: —Nataxuma nixí i taxacü —ñanagürü. Natürü ga nüma ga Ería rü nanamu rü ñanagürü: —iRü 7 expüxcüna íyadau! —ñanagürü. ⁴⁴Rü yexguma marü norü 7 expüxcüna íyadauxgu rü yema norü duñxü rü ñanagürü nüxü: —Rü nüxü chadau i wüxi i íraxü i caixanexü i márchüétüwa ñagüemaxü i wüxi i naxmexëraxüxü —ñanagürü. Rü yexguma ga Ería rü norü duñxüxü ñanagürü: —iPaxa inañaächi rü Acáxmaxä nüxü yarüxu rü naweügu yaxüe rü inaxix nawa ya daa maxpúne rü íyaxü naxüpa ya pucü! —ñanagürü. ⁴⁵Rü naweügu naxñagü ga Acáx, rü paxa ñane ga Yeréwa naxü. Rü yexgumayane rü nanaxëächiane, rü nibua, rü tacü ga pucü ínangu. ⁴⁶Rü nüma ga Cori ya Tupana rü Eríana pora

naxã. Rû yexguma marû nügüna
pexnagüchirugu rû ñane ga Yeréwa
naña. Rû Acáxüpa yéma nangu.

Ería rû mǎxpúne ga Oréxwa naña

19 ¹Rû nüma ga Acáx rû naxmǎx
ga Yechabémaxã nüxü nixu ga
guxüma ga yema Ería üxü, rû ñuxäcü
nax nadaünaaxü ga yema Baáarü orearü
uruügü. ²Rû yexguma ga Yechabé rû
wüxi ga ngîrû duüxüxü imu ga
Eríamaxã nüxü nax yanaxuxüçax ga
ngîrû dexa rû ñanagürü: —Cuma rû Ería
quixî rû chomax rû Yechabé chixî. Rû
cumaxã nüxü chixu rû name nixî i
chorü tupanagü poraäcü choxü napoxcu
ega moxü ñoma i oragu tama cumaxã
chanaxüxgu i ngêma Baáarü orearü
uruügümaxã cuxüxü —ngîgürügü. ³Rû
nüma ga Ería rû nüxü nicuaxächi ga
äücümaxüwa nax nayexmaxü, rû
yemacax ñane ga Bechéba ga
Yudáanewa yexmanewa naña. Rû yéma
nanatǎx ga guma norü ngüxëeruxü. ⁴Rû
yemawena rû taxúema íxächüüxüwa
naxü. Rû wüxi ga ngunexü inixü, rû
wüxi ga naixtüüwa nayarütoöchi. Rû
nügügu naxînügu rû nayuxchaü. Rû
yemacax Cori ya Tupanaxü ñanagürü:
—iMarütama Pa Corix, rû choxna
nayaxu i ñaa chorü maxü! Erü
woetátama chayü rû narümemae nax
ñuxmatama chayuxü —ñanagürü. ⁵Rû
yexma naixtüügu naca rû yéma nape.
Natürü wüxi ga daxücüâx ga Tupanaarü
orearü ngeruxü rû yéma nangu rû nüxü
yangógüäcüma ñanagürü nüxü: —Írûda
rû nachibü! —ñanagürü. ⁶Rû Ería rû
nanadauáane, rû nüxü nadau ga
naeruxütagu naxüxü ga wüxi ga paü ga

maixcuraxü ga üxüétüwa iguxü rû dexá
ga yexma üweüxü. Rû yexguma ga
nümax rû ínarüda rû nachibü rû naxaxe.
Rû yemawena rû wena inaca. ⁷Natürü
ga Cori ya Tupanaarü orearü ngeruxü
ya daxücüâx rû wenaxarü Eríaxütawa
naxü. Rû ínayabaixgü, rû ñanagürü
nüxü: —Írûda rû nachibü! Erü yáxügu
tá quixü i ngêma ícuxüxüwa
—ñanagürü. ⁸Rû nüma ga Ería rû
ínarüda, rû nachibü rû naxaxe. Rû yema
öna rû pora nüxna naxã. Rû 40 ga
ngunexü rû 40 ga chütaxü nixü
ñuxmata nawa nangu ga guma mǎxpúne
ga Oréx. (Rû gumawa nixî ga Tupana ga
Moichéçax nangóxü.) ⁹Rû yexguma
guma mǎxpúnewa nanguxgu ga Ería rû
wüxi ga äxmaxügu naxücu, rû yéma
nanangupetüxëxë ga chütaxü. Rû nüma
ga Cori ya Tupana rû namaxã nidexa, rû
ñanagürü nüxü: —¿Taxacü nua cuxü, Pa
Eríax? —ñanagürü. ¹⁰Rû nüma ga Ería
nanangäxüga rû ñanagürü: —Poraäcü
naétüwa chachogü i curü ore, Pa Chorü
Cori ya Tupana ya Guxüétüwa
Ngëxmacüx. Erü ngêma Iraéanecüâxgü
rû marü nüxü inarüngümae i ngêma
curü uneta ga namaxã cuxüxü, rû nagu
napogüe i ngêma curü ämarearü
guchicaxügü, rû taramaxã tüxü nadai ya
yíxema curü orearü uruügü. Rû
chaxicatama íchayaxü, rû ñuxma rû
chäuxçax rû ta nadaugü nax choxü
yamǎxgüxüçax —ñanagürü. ¹¹Rû nüma
ga Cori ya Tupana rû ñanagürü nüxü:
—Íñaxüxü rû chaupexe yachi ya daa
mǎxpúneétüwa! —ñanagürü. Rû nüma
ga Ería rû yemaacü nanaxü. Rû nüma
ga Cori ya Tupana rû yéma naxüpetü.
Rû wüxi ga poraxüchicü ga buanecü rû

nagu nangu ga guma maxpúne, rü nabu rü ga nutagü rü nipue rü narüyixüchipanü, natürü nüma ga Tupana rü tama guma buanecüwa nayexma. Rü guma buanecüwena rü naxiãxachiane, natürü nüma ga Tupana rü tama yema iãxachianewa nayexma. ¹²Rü yema iãxachianewa naxã ga wüxi ga üxiema, natürü nüma ga Tupana rü nataxuma ga yema üxiemawa. Rü yema üxiemawena rü yéma inanaxü ga wüxi ga ígaxü ga naga ga mexechixü. ¹³Rü yexguma yema nagaxü naxinügu ga Ería, rü nügu nidüxchiwe norü gáuxüchirumaxã. Rü ínaxüxü ga yema maxpúnearü äxmaxüwa rü naaxgu nayachi. Rü yexma nachiyane rü nüxü naxinü ga wüxi ga naga ga nüxü ñaxü. —¿Taxacü ngéma cuxü, Pa Eríax? ¹⁴Rü nüma ga Ería rü nanangãxü rü ñanagürü: —Nüxü chicuaxächi nax poraãcü cuxü chachuxuxü, Pa Corix Pa Tupana ya Guxaétüwa Ngëxmacüx. Natürü ngéma Iraéanecüãxgü rü marü nüxü inayarüngümae ga yema namaxã nax icuxügaxü. Rü nagu napogüe i ngéma curü ämarearü guchicaxügü, rü yimá curü orearü uruügü rü taramaxã nanadai. Rü chaxicatama íchayaxü i ñuxmax natürü chauxcax rü ta nadaugü nax choxü yamaxgüxücax —ñanagürü. ¹⁵Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü Eríaxü ñanagürü: —ÍEcü nataegu nagu i ngéma nama ga noxri nagu quixüxü i Damácuarü chianexüwa daxü! Rü ngëxguma Damácuarü íanewa cunguxgu irü chíxümaxã nabaeru ya Achaé nax Chíríaanearü äëxgacü nax yixixücax! ¹⁶IRü ngëxgumawena rü chíxümaxã nabaeru ya Yeú ya Níchi nane, nax

Iraéanecüãxgüarü äëxgacü nax yixixücax! IRü ngëxgumarüxü ta chíxümaxã nabaeru ya Erichéu ya Cháfa nane ya Abe-meúrácüãx nax cuchicüxü chorü orearü uruxü nax yixixücax! ¹⁷Rü yixema Achaémexëwa íñaxe rü Yeú tá tüxü nimax. Rü yixema Yeúmexëwa íñaxe rü Erichéu tá nixí i tüxü dajxcü. ¹⁸IRü dücax, rü cumaxã nüxü chixu rü choma rü marü íchayaxügüxëxé i 7,000 i Iraéanecüãxgü i taguma Baápexegu caápüxügüxü nax nüxü yacuaxüügüxücax! —ñanagürü ga Tupana.

Tupana rü Erichéuxü nayaxu

¹⁹Rü yexguma ga nüma ga Ería rü inaxüächi, rü Erichéu ga waixümüanearü aiegumüanewa puracücüxü yexma nangau. Rü guma Erichéupexegu naxí ga 12 chimüxü ga woca ga taxrechigü nüguwa ngacuxü, rü nümatama ga Erichéu namaxã nixü ga yema nawa iyacuáxü. Rü nüma ga Ería rü Erichéucax nixü rü naétügu nanachaxanagü ga norü gáuxüchiru. ²⁰Rü nüma ga Erichéu rü nüxna yéma niña ga norü wocagü, rü Eríawe nangë, rü ñanagürü nüxü: —Chanaxwaxe i choxü cuxüchica nax chaumatüxü rü chauéxü chayameäëxücax, rü ñuxmachi tá cuwe charüxü —ñanagürü. Rü yexguma ga nüma ga Ería rü ñanagürü nüxü: —Marü name i ngéma cuxü, natürü inüxna nacuaxächi nax Tupana marü cuxcax caxaxü nax norü orearü uruxü quixixücax! —ñanagürü. ²¹Rü nüma ga Erichéu rü Eríana nixügachi rü taxre ga woca ga yatüxü niyaxu, rü nanadai, rü ägümücügu inanachexcu.

Rü yema naixmenaxãgü ga wocawa inaixgüxümaxã nanaxüxüxü. Rü yemawa ñanagu ga namachi, rü namücügüxü nanangõxëxë. Rü yemawena rü Eríawe narüxü norü ngüxëêruxü.

.....

Acáx rü Nabúarü úbanecü

21 ¹Rü wüxi ga yatü ga ñane ga Yerécüãx ga Nabúgu áégacü rü guma ñanewa nüxü nayexma ga wüxi ga úbanecü ga áëxgacü ga Acáxpataarü ngaicamána. ²Rü wüxi ga ngunexü ga Acáx rü Nabúxü ñanagürü: —iChoxna naxã i curü úbanecü nax ngëmaäcü choxü nangexmaxüçax i chorü nanetüncü erü chopatana nangaicama! Rü ngëmachicüxü tá cuxna chanaxã i wüxi i úbanecü i irümemaexü, rüexna ega cunaxwaxegu rü diêrumaxã cuxü chanaxütanü —ñanagürü. ³Natürü ga Nabú rü Acáxü nangãxüga rü ñanagürü: —Rü Tupana tama nanaxwaxe nax cuxna chanaxãxü i ñaa naane i chaunatü choxna äxü —ñanagürü. ⁴Rü yema Nabúarü ngãxügagu rü nüma ga Acáx rü nangechaüäcuma rü nanuãxëäcuma napataçax natáegu, yerü Nabú rü namaxã nüxü nixu ga tagutáma nüxna nax naxããxü ga yema naane ga nanatü nüxna äxü. Rü nüma ga Acáx rü nachüüwa nangu, rü naxchiaügu nayaca, rü íxtapüxguama nabuenü, rü tama nachibüchaü. ⁵Rü yexguma ga naxmãx ga Yechabé rü naxçax iyaxü rü ngīgürügü nüxü: —¿Taxacüçax cuma rü tama cuchibüchaü? —ngīgürügü. ⁶Rü nüma ga Acáx rü ngixü nangãxüga rü ñanagürü: —Nabúmaxã chidexa, rü

nüxna naxçax chaca nax choxü namaxã nataxexüçax i norü úbanecü. Rü ngëxgumachi choxna naxããxgu rü to i úbanecümaxã nüxü chanaxüchicüxü. Natürü i nümax rü tama choxna nanaxãxchaü —ñanagürü. ⁷Rü yexguma ga naxmãx ga Yechabé rü inangãxüga rü ngīgürügü nüxü: —Natürü cuma quixi i nua Iraéanewa áëxgacü quixixü. iRü yachibü rü nataãxë! Rü marü choma cuxü tá chanayaxu i Nabúarü úbanecü —ngīgürügü. ⁸Rü yexgumatama ga ngíma rü Acáxégagu inaxümatü ga ñuxre ga popera. Rü yemagu iyaxücuchi ga Acáxarü cuaxruxü ga norü ánerawa yexmaxü. Rü ñuxüchi iyamu naxçax ga guma ñane ga Yeréarü áëxgacügü. ⁹⁻¹⁰Rü yema ngírü poperagüwa rü ñanagürü: —iËcü, guxüma i duüxügümaxã nüxü pixu nax nangutaquexegüxüçax nax tama pechibueäcuma peyumüxëgüxüçax! iRü nüxna pexu ya Nabú nax petanüwa naxüxüçax! iRü naxçax pedax i taxre i yatü i nüxü ixugüxü nax nüma ya Nabú rü Tupanamaxã naguxchigaxü rü áëxgacümaxã chixexü naxueguxü! iRü ngëmaxü pexinüeguwená, rü ípenagaxüchi rü nutamaxã ípenamuxüchi rü peyamá! —ñanagürü ga yema ngírü poperagüwa. ¹¹Rü nüma ga yema áëxgacügü ga guma ñanecüãx rü nayanguxëëgü ga yema ngírü poperagüwa namaxã nüxü yaxuxü. ¹²Rü nanaxügü ga yema ngutaquexe rü yéma Nabúna nacagüe. ¹³Rü nüma ga yema taxre ga yatügü rü guxüma ga duüxügüpexewa doraxümare nixugüe Nabúchiga. Rü ñanagürügü: —Ñaa Nabú rü Tupanamaxã naguxchiga rü áëxgacü ya Acáxmaxã rü ta naguxchiga

—ñanagürügü. Rü yemaxũ naxĩnüegu ga duũxũgü, rü Nabúxũ niyauuxgü rü ñanepemawa nanagáuchigü. Rü yexma nutamaxã ñanamuxüchigü rü yemaacü nayamaxgü. ¹⁴Rü yexũ nawagüeguwena ga guma ñanearü ãëxgacügü, rü Yechabéxütawa namugagü rü ñanagürügü: —Nabú rü marü nutamaxã ñanamuxüchigü i duũxũgü, rü marü nayu —ñanagürügü. ¹⁵Rü yexguma Yechabé nüxũ cuächigagu ga Nabú rü marü nax nayuxũ rü ngĩgürügü nüxũ ga guma ngĩte ga Acáx: —Yema úbanecü ga Nabú tama cuxũ namaxã taxechaũxũ, rü ñuxma rü ngetanüácüma cuxrü nixĩ. Erü nüma ya Nabú rü marü nayu —ngĩgürügü. ¹⁶Rü yemaxũ naxĩnügu ga Acáx rü ñayadau ga yema Nabúarü úbanecü, rü noxrüxũ nayaxĩxëxë. ¹⁷Natürü nüma ga Cori ya Tupana rü Eríaxũ ñanagürü: ¹⁸—Dücax, rü ñuxmatama Chamáriawa naxũ i naxütawa i Iraéanecüãxgüarü ãëxgacü ya Acáx. Rü nüma i ñuxma rü nawa nangexma i ngëma Nabúarü úbanecü i noxrüxũ yaxĩxëxũ. ¹⁹Rü ñacurügü tá nüxũ: “Pa Acáx, rü Cori ya Tupana rü ñanagürü cuxũ: ‘Ñuxma nax cuyamáxũ ya Nabú rü nüxna nax cuyapuxũ i ngëma noxrütama ixĩxũ, rü ngëmacax i ñuxma i cumax rü tá ta cügügu nadëxgüe i airugü yematama nachica ga Nabügü nawa nadëxgüãxũwa’” —ñanagürü ga Tupana. Rü nüma ga Ería rü yéma Acáxütawa naxü nax namaxã nüxũ yanaxuxüçax. ²⁰Rü nüma ga Acáx rü Eríaxũ nangãxũ rü ñanagürü: —¿Cumax, Pa Chorü Uanüx, rü choxũ icuyanguama? —ñanagürü. Rü nüma ga Ería rü nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Ngũ, cuxũ ichayangau

nax cumaxã nüxũ chayarüxuxüçax nax Cori ya Tupanapëxewa poraãcü chixexũ nax cuxüxũ. ²¹Rü ngëmacax ya Cori ya Tupana rü ñanagürü cuxũ: “Rü tá cuxçax íchananguxëxë i taxũ i guxchaxũ, rü cugagu tá ichayanaxoxëxë i guxüma i cutanüxügü. Rü tá chanadai i guxüma i cutanüxügü i yatüxügü i Iraéanewa ngëmagüxũ. ²²Rü yema Nabá nane ga Yeruboãütanüxümaxã, rü yema Afa nane ga Baáchatanüxümaxã chaxüxürüxũ tá chanaxü namaxã i ngëma cutanüxügü. Erü yema ãëxgacügürüxũ choxũ cunuxëxë nagagu nax chixexügu cunayixëxũ i Iraéanecüãxgü”, ñanagürü ga Tupana. ²³Rü Yechabéchiga rü Cori ya Tupana rü ñanagürü: “Rü ngëma airugü rü tá ngĩxũ nangómachigü i Yeréarü ñpëmawa. ²⁴Rü ngëma cutanüxügü i ñanegu yuexũ, rü airugü tá nanangómachi. Rü ngëma cutanüxügü i ñanearü düxëtügu yuexũ, rü ëxchagü tá nanangómachigü” —ñanagürü. ²⁵Rü nataxuma ga to ga Iraéanecüãxarü ãëxgacü ga Acáxrüxũ naxmaxgagu chixexũ üxũ ga Tupanapëxewa. ²⁶Rü nüma ga Acáx rü poraãcü Tupanapëxewa chixexũ naxü ga yexguma yema tupanetanachicünaxaxü yacuaxüxügu naxrüxũ ga yema Amoréutanüxügü ga Cori ya Tupana Iraétanüxügütanüwa íwoxũxũ. ²⁷Rü yexguma yema Ería namaxã nüxũ ixuxüxũ naxĩnügu ga Acáx rü nügüchirugu nagáugü. Rü témüxũ ga naxchirugu nicux rü tama nachibü. Rü yema témüxũ ga naxchirumaxã napeexũ rü nangechaüácüma inarüxüxũ. ²⁸Rü yexguma ga Cori ya Tupana rü Eríaxũ ñanagürü: ²⁹—¿Nüxũ cudauxü yixĩxũ ya Acáx nax ñuxãcü chopëxewa nügü

ínaxíxraxũ? Rũ ngẽma nax chopexegu
nũgũ ínaxíxraxũgagu rũ taxũtãma
chixexũ naxacũgũtanũwa changuxẽxẽ i
ñuxma nax namaxũxũgu i nũma ya Acáx.
Natũrũ ngẽxguma marũ nayuxguwena rũ
nane ãẽxgacũ ixĩxgu tá nixĩ i
Acáxacũgũcax íchananguxẽẽxũ i ngẽma
chixexũ nax ngẽmaãcũ yanaxoxũcax i
natanũxũgũ —ñanagũrũ.

**Micaía nũxũ nixu rũ Acáxũ tá
narũporamae i norũ uanũgũ**

22 ¹Rũ marũ tomaepũx ga taunecũ
ninge nax taguma nũgũ nadajũxũ
ga Iraeãnecũãxgũ namaxã ga
Chĩriaãnecũãxgũ. ²Natũrũ guma norũ
tomaepũx ga taunecũgu rũ nũma ga
Yudáãnearũ ãẽxgacũ ga Yochapá rũ
Iraeãnecũãxaru ãẽxgacũ ga Acáxũtagu
nanaxũane. ³Rũ nũma ga Iraeãnecũãxaru
ãẽxgacũ rũ norũ ngũxẽẽruũgũxũ
ñanagũrũ: —Pema rũ marũ nũxũ pecuax
rũ yima ñane ya Ramũ ya Garaáxanewa
ngexmane rũ tũxna naxũ. ¿Rũ tũxcũũ i
tama pora taxũe nax naxmẽxwa
napuxũcax i ngẽma Chĩriaãnearũ
ãẽxgacũ? —ñanagũrũ. ⁴Rũ yexguma ga
nũma ga Acáx rũ ãẽxgacũ ga Yochapána
naca rũ ñanagũrũ: —¿Ëxna tama choxũ
íquixũmũcũchaũxũ nax yanapuxũcax ya
yima ñane ya Ramũ ya Garaáxanewa
ngexmane? —ñanagũrũ. Rũ nũma ga
Yochapá rũ nanangãxũ rũ ñanagũrũ:
—Choma rũ chorũ churaragũ rũ
ítamemare nax pexũ tarũngũxẽẽgũxũ.
⁵Natũrũ naxũpa nax ngẽma ixĩxũ, rũ
name nixĩ i Cori ya Tupanaarũ ñnũcax
tadaugũ ngoxi norũ ngũchaũ yixĩxũ i
ngẽma —ñanagũrũ. ⁶Rũ nũma ga
Iraeãnecũãxaru ãẽxgacũ rũ

nanangutaquẽxexẽxẽ ga wixgutaax 400
ga norũ tupanaarũ orearũ uruũgũ. Rũ
yemagũna naca rũ ñanagũrũ: —¿Marũ
namexũ yixĩxũ rũ ãxna tama nax napuxũ
ya yima ñane ya Ramũ ya Garaáxanewa
ngexmane? —ñanagũrũ. Rũ nũma ga
yema orearũ uruũgũ rũ nanangãxũgũ rũ
ñanagũrũgũ: —Marũ name i naxcax
ípeyaxũãchi nax peyapuxũcax erũ Cori
ya Tupana rũ marũ cuxna nanaxã
—ñanagũrũgũ. ⁷Natũrũ ga nũma ga
Yudáãnearũ ãẽxgacũ ga Yochapá rũ
ínacaama rũ ñanagũrũ: —¿Nua rũ
nataxuma i to i orearũ uruxũ i aixcũma
Cori ya Tupanaarũ orearũ uruxũ ixĩxũ
nax ngẽma rũ ta namexũ nax nũxna
icaxaxũ? —ñanagũrũ. ⁸Rũ nũma ga
Iraeãnecũãxaru ãẽxgacũ ga Acáx rũ
Yochapáxũ nangãxũ rũ ñanagũrũ: —Ngũ,
nangexma nixĩ ya wũxi nax tũxũ
Tupanana nacaxacũ, rũ nũma nixĩ ya
Micaía ya Irá nane. Natũrũ naxchi chaxai
erũ taguma taxacũrũ mexũxũ chomaxã
nixu, rũ guxũguma
chixemarexũxicatama nixu —ñanagũrũ.
Natũrũ nũma ga Yochapá rũ nanangãxũ
rũ ñanagũrũ: —iTaxũ i ngẽma ñacuxũ!
—ñanagũrũ. ⁹Rũ yexgumatama ga nũma
ga Iraeãnecũãxaru ãẽxgacũ rũ wũxi ga
norũ churaragũerucax naca rũ ñanagũrũ
nũxũ: —iPaxa nua penaga ya yimá Irá
nane ya Micaía! —ñanagũrũ. ¹⁰Rũ nũma
ga guma Iraeãnecũãxaru ãẽxgacũ ga
Acáx, rũ Yudáãnearũ ãẽxgacũ ga
Yochapá rũ meama ningaxãẽ ga norũ
ãẽxgacũchirumaxã rũ yexma ñane ga
Chamáriaarũ ñxũtagu ínatoxũ norũ
tochicaxũgu. Rũ guxũma ga yema
tupananetaarũ orearũ uruũgũ rũ
ãẽxgacũpexewa nũxũ nixu ga yema ore

ga naãxêwa íngugüxü. ¹¹Rü wüxi ga orearü uruxü ga Chedequía ga Quenána nane rü nanaxü ga ñuxre ga wocachatacuxrechicünañaxa ga fiérunaxçax. Rü ñuxüchi tagaxäcü ñanagürü: —Rü ngëma ñanagürü ya Cori ya Tupana: “Rü ñaa wocachatacuxregümaxã tá nixi i cunadañxü i ngëma Chíriaanecüãxgü ñuxmatáta cunaguxêëx” —ñanagürü. ¹²Rü guxüma ga yema orearü uruügü yemaxütama nixugüe namaxã ga yema ãëxgacügü. Rü ñanagürügü nüxü: —iËcü naxçax ípeyaxüächi ya yima ñane ya Ramú ya Garaáxanewa ngexmane! Rü tá nüxü perüporamae, erü nüma ya Cori ya Tupana rü marü cumexgu nananguxêë, Pa ãëxgacüx —ñanagürügü. ¹³Rü yoxni ga yema churara ga Micaíacax yacaxü rü ñanagürü nüxü: —Guxüma i ngëma togü i orearü uruügü rü wüxigu ãëxgacümaxã nüxü nixugüe nax nüma tá yixixü i naporamaexü ya yima ñanearü puwa. Rü ngëmacax rü cuxü chacaxü nax cuma rü ta ngëxgumarüxü ãëxgacümaxã nüxü quixuxü nax nüma tá yixixü i naporamaexü ya yima ñanearü puwa —ñanagürü. ¹⁴Rü nüma ga Micaía nanangãxü rü ñanagürü: —Tupanaégagu cumaxã nüxü chixu rü ngëma ore i nüma ya Tupana chomaxã nüxü yaxuxüxicatátama nixi i tá nüxü chixuxü —ñanagürü. ¹⁵Rü yemawena rü nüma ga Micaía rü ãëxgacüxütawa naxü. Rü nüma ga ãëxgacü rü Micaíana naca rü ñanagürü: —Pa Micaíax ¿marü namexü nax naxçax ítayaxüächixü ya yima ñane ya Ramú ya Garaáxanewa ngexmane rü ëxna tama? —ñanagürü. Rü nüma ga Micaía rü nanangãxü rü ñanagürü:

—Marü name nax naxçax ípeyaxüächixü erü nüma ya Cori ya Tupana rü marü pexü naporaxêëx nax pexmexgu nanguxêëaxü ya yima ñane —ñanagürü. ¹⁶Natürü nüma ga ãëxgacü rü Micaíaxü nangãxü rü ñanagürü: —Marü muexpüxcüna cumaxã nüxü chixu rü ngëxguma taxacüxü chomaxã quixuxgu rü chanaxwaxe i Tupanaégagu aixcümãxü chomaxã quixu —ñanagürü. ¹⁷Rü nüma ga Micaía rü nanangãxü rü ñanagürü: —Nüxü chadau i guxüma i Iraéanecüãxgü i maxpúneanegu woonemarexü rü ñoma carnérugü i ngearü dauruüáxürüxü nax yixigüxü. Rü nüma ya Cori rü ñanagürü: “Ñaa duüxügü rü nangearü dauruüãxgü, rü ngëmacax name nixi i wüxichigü i nüma rü napatacax nawoegu” —ñanagürü. ¹⁸Rü nüma ga Iraéanecüãxarü ãëxgacü rü ñanagürü Yochapáxü: —Ngëma nixi i cumaxã nüxü chixuxü. Rü ñaa yatü rü taguma taxacürü mexüxü chomaxã nixu. Rü ngëma nüxü yaxuxü rü chixexüxicatama nixi —ñanagürü. ¹⁹Rü nüma ga Micaía rü nanangãxü rü ñanagürü: —Chanaxwaxe i curüxínü i ñaa to i norü ore ya Tupana. Rü nüxü chadau ya Tupana ya norü tochicaxüwa rütocü, rü guxüma i daxücüãx i orearü ngeruxü i naxütagu chigüxü i norü tügü necüwawa rü norü toxoxwecüwawa. ²⁰Rü yexguma ga nüma ga Cori ya Tupana rü ínaca rü ñanagürü: “¿Texé tá tixi ya Acáxna ínuxe rü ngëmaäcü naxçax íyagoöchixüçax ya yima ñane ya Ramú ya Garaáxanewa ngexmane nax ngëmaäcü ngëxma nayuxüçax?” —ñanagürü. Rü ñuxre ga norü orearü ngeruügü rü nüxü nixugüe ga wüxi ga

ĩnü, rü togü ga toraxũxũ ga ĩnü.

²¹Natürü wüxi ga daxüciãx rü Cori ya Tupanaxütawa naxũ, rü ñanagürü: “Choma rü tá ngéma chaxũ nax Acáxna chayaxĩnũcãx”, ñanagürü. Rü nũma ga Cori ya Tupana rü nüxna naca nax ñuxãcü tá yixĩxũ ga nüxna naxĩnũxũ.

²²Rü nũma ga yema daxüciãx rü Tupanaxũ nangãxũ rü ñanagürü: “Choma rü tá doramare i ore naãxẽwa changuxẽxẽ i guxũma i ngẽma Acáxarü tupanenetaarü orearü uruũgũ”, ñanagürü. Rü yexguma ga nũma ga Cori ya Tupana rü ñanagürü nüxũ: “Cuma i nüxũ cucuáxũ nax ngẽma cunaxũxũ” —ñanagürü. ²³Rü yexguma ga Micaía rü Acáxũ ñanagürü: —Ñuxmawaxi nixĩ i nüxũ cucuáxũ nax nũma ya Cori ya Tupana rü curü orearü uruũgũgu naxũãxũ i wüxi i naãxẽ i doramaxã naaxgũwa idexaxũ rü curü yuchigaxũ ixugũmarexũ —ñanagürü. ²⁴Rü yexguma ga Chedequía ga Quenána nane rü Micaíacãx nixũ rü nayapechiwe rü ñanagürü nüxũ: —¿Ñuxgu nixĩ i Tupanaãxẽ i choxna yaxũgachixũ nax cumaama yadexaxũcãx? —ñanagürü.

²⁵Rü nũma ga Micaía rü nanangãxũ rü ñanagürü nüxũ: —Ngẽma naxcãx ícucãxaxũarü ngãxũ rü tá nüxũ cucuãx i ngẽxguma ĩpatagũgu nuxica ícunacúchigũgu naxchãxwa i ngẽma cuxũ imãxgũchaũxũ —ñanagürü. ²⁶Rü yexguma ga nũma ga ãẽxgacü ga Acáx rü norü purichíaxũ namu nax Micaíaxũ yayauxgũxũcãx rü ñanagürü: —iPeyayãxux i Micaía rü daa ĩanearu ãẽxgacü ya Amóũxütawa rü chaune ya Yuáxütawa penaga! ²⁷iRü namaxã nüxũ pixu ya ãẽxgacü rü napoxcuã rü

íxramarexũ i õna rü dexá nüxna naxãgũ rü ñuxmatáta mea íchangu nax daiwa ne chaxũxũ! —ñanagürü. ²⁸Rü yexguma ga nũma ga Micaía rü nanangãxũ rü ñanagürü: —Ngẽxguma cuma tá maxũãcü cutáeguxgux, rü ngẽmawa tá nüxũ cucuãx nax Tupana rü tama chowa yadexaxũ —ñanagürü. ²⁹Rü yexguma ga nũma ga Acáx ga Iraéanecüãxarü ãẽxgacü rü nũma ga Yochapá ga Yudáanearü ãẽxgacü rü naxcãx inaxĩachi ga guma ĩane ga Ramú ga Garaáxanewa yexmane. ³⁰Rü nũma ga Iraéanecüãxarü ãẽxgacü rü Yochapáxũ ñanagürü: —Choma rü tá tomare i naxchirugu chicux i ngẽxguma ichocuxgux nax ngẽma Chíríaanecüãxgũmaxã yigü idãxũcãx, rü cuma rü tá chauxchirugu quicux —ñanagürü. Rü yemaacü ga Iraéanecüãxarü ãẽxgacü rü tomare ga naxchirugu yacúãcũma nixĩ ga nügü nadaĩxũ. ³¹Natürü nũma ga gumá Chíríaanecüãxarü ãẽxgacü, rü nüxna naxãga ga yema 32 ga norü churaragüeru ga cowaru ítũgũne ga naweũmaxã icuãxgũxũ, rü ñanagürü: —iTaxütáma pegü namaxã pedai ega tama Iraéanecüãxarü ãẽxgacü yixĩxgu! —ñanagürü. ³²Rü yexguma yema churaragüeru Yochapáxũ daugũgu, rü naxcãx naxĩ rü nüxũ ínachomaeguãchi nax namaxã nügü nadaĩxũcãx yerü nũma nüxũ nacuãxgũgu rü guma nixĩ ga Iraéanecüãxarü ãẽxgacü. Rü yemacãx ga Yochapá rü aita naxũ, rü ngũxẽcãx ínaca. ³³Rü yexguma nüxũ nicuãxãchitanü nax tama gumá yixĩxũ ga Iraéanecüãxgũarü ãẽxgacü rü nüxna nixĩgachimare, rü marü tama nawe nangẽgũ. ³⁴Natürü wüxi ga

Chíriaanecüãxarü churara yexma
 nanamaxmare ga norü würa rü meama
 Iraéanecüãxarü ãëxgacüçax niña rü norü
 daixchirucuchitamaxã namexchinü, rü
 poraãcü nanapix. Rü yemaçax ga nüma
 ga Acáx rü naweüarü üxëëruüxü namu,
 rü ñanagürü: —iChomaxã natáegu rü
 choxü ínamue erü poraãcü chanapix!
 —ñanagürü. ³⁵Rü niyexeraguchigü ga
 yema nügü nax nadajxü ga Iraéanecüãx
 namaxã ga Chíriaanecüãx. Rü nüma ga
 Iraéanecüãxarü ãëxgacü rü
 naweüwatama nayexma rü yema
 naweüarü üxëëruüxü nüxü narüngüxëë
 nax inachixüçax. Rü yemaacü
 Chíriaanecüãxmaxã nügü nadajx. Natürü
 yexguma marü nayáuanegu rü nayu ga
 nüma ga guma ãëxgacü ga Acáx. Rü

guma nagü rü naweüxümwawa
 narüchüxchue. ³⁶⁻³⁷Rü yexguma marü
 yanaxücuçhaügu ga üaxcü rü
 Iraéanecüãxarü churaragü rü
 ñanagürügü: —Wüxíxechigü rü tümaarü
 íanecax rü tümaarü naanecax tawoegu
 erü ya ãëxgacü rü marü nayu
 —ñanagürügü. Rü nüma ga guma
 ãëxgacü rü íane ga Chamáriawa
 nanangegü, rü yexma nayataxgü. ³⁸Rü
 yexguma marü inataxgüãguwena, rü
 nanayauxgü ga guma naweü nawa ga
 wüxi ga puchu ga Chamáriawa yexmacü
 rü ngexügü ga chixri maxëxü nawa
 aiyagüxücü. Rü ga airügü rü nanadexegü
 ga guma Acáxgü yema Cori ya Tupana
 nüxü ixuxürüxü.
